EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 182, 1 Aralık '97

Büyük devrimin aynasında parti davası-3

"İktidar savaşımında, proletaryanın örgütten başka bir silahı yoktur"!

"İktidar savaşımında, proletaryanın örgütten başka bir silahı yoktur. ... Proletarya, ancak, marksizmin ilkeleri üzerinde ideolojik olarak birleşerek ve bunu, milyonlarca emekçiyi bir işçi sınıfı ordusu halinde kaynaştıran maddi örgüt birliğiyle pekiştirerek, yenilmez bir güç haline gelebilir ve gelecektir. Ne Rus otokrasininin bunak yönetimi ne de uluslararası sermayenin ömrünü doldurmuş egemenliği bu orduya dayanabilecektir."

Bu sözler Lenin'in proletarya partisinin örgütsel sorunlarını ele aldığı *"Bir Adım İleri, İki Adım Geri"* başlıklı eserinin bitiş pasajından alınmıştır. Parti saflarındaki aydın oportünizminin örgütsel yansıması olan örgüt ve disiplin tanımaz bireyci ve kibirli aydın anarşizmine yöneltilmiş sert bir saldırının finalinde ifade edilen bu fikirler, sonraki tarihin ışığında ele alındığında, apayrı bir anlam kazanmaktadır. Tarih bize, Marksizmin ilkeleri üzerinde sağladığı ideolojik birliğini maddi örgüt birliğinde somutlayan ve pekiştiren Rus proletaryasının devrimci öncüsünün, böylece "milyonlarca emekçiyi bir işçi sınıfı ordusu halinde" kaynaştırabildiğini, bu sayede yenilmez bir güç haline geldiğini, bu güce ne Rus otokrasisi ve burjuvazisinin ne de uluslararası sermayenin dayanabildiğini apaçık biçimde gösterdi.

Örgüt, sosyalizm ile sınıf hareketinin maddileşmiş birliğinin gerçekleştiği alandır. Marksist teorinin sağlam temeli üzerinde kurulan ideolojik birlik ancak bir maddi örgüt birliğinde somutlandığı zaman gerçek bir anlam taşır ve gerçek bir güç haline gelir. Ve elbette partinin gerçek işlevi de ancak bu sayede olanaklı hale gelebilir. Devrimci teoriyle, toplumsal gelişme ve sınıf mücadelesi yasalarının bilgisiyle ve nihayet devrimci eylem tecrübesiyle donanıp silahlanmış bir parti örgütü, proletaryanın sınıf bağımsızlığının biricik güvencesi ve sermayeye karşı dişe diş mücadelesinin en temel silahıdır.

Bolşevizmi yenilmez kılan; kendi varlığını, uzun mücadeleler içinde inşa edilmiş, en güç koşullar altında bile Lenin'in deyimiyle diş ve tırnakla savunulmuş ve korunmuş bir örgütsel yapıda cisimleştirmiş olmasıdır. Örgüt yoksa, ihtilalci bir örgütsel yapıda ete-kemiğe bürünmemişse eğer, devrimci teoriden ve bu teori temelinde bir ideolojik birlikten sözetmenin de bir anlamı kalmaz. Bu durumda bir öncü partiden sözetmenin ise zaten hiçbir olanağı kalmaz. Parti, varlık koşulunu ve somut anlamını, ideolojik birliği örgütsel birlikle tamamlamada, onda maddileştirip somutlamada bulur. Parti, gücünü saflarındaki ideolojik ve örgütsel birlikten, bu birliğin somut ifadesi ve göstergesi olan disiplininden alır.

Lenin, partiyi "proletaryanın sınıf birliğinin en yüksek biçimi" olarak tanımlar. Bu, parti örgütünün de proletaryanın sınıf örgütlenmesinin en yüksek biçimi olduğu anlamına gelir. Parti sınıfın öncü örgütlenmesi, onun yönetici çekirdeğidir. Böyle olunca, sınıfın en ileri, en gelişmiş, devrimci sınıf bilinciyle donanmış öğelerini kapsar. Lenin, Komünist Enternasyonal İkinci Kongresi'nde, parti ile sınıf arasındaki bu ayrımın, bu tür bir ayrımın ürünü olan öncü parti ile onun sınıfa ve sömürülen yığınların geniş kesimlerine önderlik edebilme yeteneği arasındaki ilişkiyi şöyle ortaya koymaktadır: "Kapitalizm üzerinde zafer, yönetici komünist parti, devrimci sınıf, yani proletarya ve yığın, yani emekçiler ve sömürülenlerin tümü arasında doğru ilişkiler

kurulmasını gerektirir. Yalnızca komünist parti, eğer gerçekten devrimci sınıfın öncüsü ise, eğer saflarında bu sınıfın en iyi temsilcilerini barındırıyorsa, eğer tamamıyla bilinçli ve özverili, direngen bir devrimci savaşım deneyimi ile yetişip çelikleşmiş komünistlerden bileşmiş bulunuyorsa, eğer bu parti kendi sınıfının tüm yaşamına ve, onun aracılığıyla, tüm sömürülenler yığınına çözülmez bir biçimde bağlanmayı ve bu sınıf ile bu yığına mutlak bir güven esinlemeyi biliyorsa -kapitalizmin bütün güçlerine karşı en gözüpek ve en amansız sonal savaşımda, yalnızca böyle bir parti proletaryayı yönetmeye yeteneklidir."

Örgüt yalnızca bir araçtır ve bir araç olarak amaca uygun olmak zorundadır. Amaca uygunluk herşeyden önce örgütün ideolojik temelinde ve sınıfsal yapısında anlamını bulur. Marksist ideolojik kimlik ve proleter sınıfsal temel, parti örgütünün amaca uygunluğunun olmazsa olmaz koşullarıdır. Ama amaca bu uygunluk, kendini aynı zamanda örgütün varoluş biçiminde de gösterebilmelidir. Komünistler, Lenin'in parti düşüncesi ve bolşevik deneyimin en ileri ve olgun sonuçları temeli üzerinde, partinin varoluş sorununu konuya ilişkin temel metinlerinde iki boyutlu olarak ele aldılar. Bunlardan ilki düzen karşısında, ikincisi ise sınıf içinde konumlanıştır.

Bunlardan ilki hakkında söylediklerimizin özü şöyledir: "İdeolojik kimliği, sınıfsal konumu ve tarihsel-siyasal amaçlarıyla proletaryanın sınıf partisi, kurulu düzen karşısında ihtilalci bir konumdadır ve varoluş biçimi de buna uygun olmak zorundadır. Partinin ihtilalci esaslara dayalı illegal örgütlenme ihtiyacı buradan doğmaktadır. Parti örgütlenmesinin tek ve mutlak varoluş biçimi olmamakla birlikte, illegalite, temel ve ilkesel önemde bir sorundur. İllegalite sorununun özü, düzenin hukuksal çerçevesi içine sığıp sığmamak değil, bizzat düzenin içine sığamamaktır."

Çarlık otokrasisi koşullarında he zaman illegal bir örgütsel temele sahip olmuş Bolşevizmin illegalite konusundaki aşırı ilkesel titizliğini görebilmek için, tasfiyeciliğe ve örgütsel yansıması olan legalizme karşı verilen çok yönlü kesintisiz mücadeleye bakmak yeterlidir. Fakat Bolşevizmin bu alandaki tutumunu salt Rusya'nın siyasal özgürlükten yoksun otokratik koşulları ile ilişkilendirenlere Lenin'in Komünist Enternasyonal İkinci Kongresi'ndeki tezlerini kanıt gösterebiliriz. Bu tezlerde, "yasal çalışma ile yasadışı çalışmayı birleştirme mutlak zorunluluğu"nu ilkesel önemde gören Lenin, sorunu şöyle ortaya koymaktadır: "Bütün ülkelerde, hatta en özgür, en 'yasalcı' ve en 'barışçıl', yani sınıflar savaşımının en az keskin olduğu ülkelerde bile, her komünist parti için yasal çalışma ile yasa-dışı çalışmayı, yasal örgütlenme ile yasa-dışı örgütlenmeyi sistemli biçimde birleştirmeyi kesinlikle zorunlu olarak görme zamanı gelmiştir."

Komünistlerin parti örgütlenmesinin varoluş biçimine ilişkin ikinci temel nokta hakkında söylediklerinin özü ise şöyledir: "Parti örgütünün sınıf içinde varoluş biçimi ise, fabrika hücreleri temeline dayalı bir parti örgütlenmesi temel leninist düşüncesinde ifadesini bulur. Parti sosyalizm ile sınıf hareketinin birliği ise, fabrika hücreleri temeline dayalı bir parti örgütlenmesi de bu birleşmenin temel ve tarihsel amaçlara, herşeyden önce iktidarı ele geçirme amacına, en uygun örgütsel gerçekleşme biçimidir. Tarihsel deneyim, parti örgütlenmesinin sınıf bünyesindeki bu varoluş biçimiyle onun ihtilalci niteliği ve hareket kabiliyeti arasındaki kopmaz ilişkiyi bütün açıklığı ile göstermiştir."

Bu konuda ise, Lenin'in, partinin işçi kitleleriyle sımsıkı bağlar kurması zorunluluğuna, buna ulaşmak için de partinin fabrika hücreleri temeline oturmasına ilişkin temel düşüncesinin en veciz ifadesi olan "her fabrika bizim kalemiz olmalı" sözlerini hatırlatmakla yetiniyoruz.

Komünist partisi gücünü saflarındaki ideolojik ve örgütsel birlikten, bu birliğin somut ifadesi olan disiplininden alır demiştik. Proletarya partisinde disiplin, ideolojik ve örgütsel birliğin hayati bir etkeni, partinin önderlik fonksiyonunun, savaşma gücü ve kapasitesinin zorunlu bir koşuludur. Bolşevik Partisini karakterize eden en temel özelliklerden birisinin onun "demirden disiplin"i olması bu açıdan rastlantı değildir. Bolşevik Partisi, verimli bir iç demokrasiyi katı ve sağlam bir disiplinle birleştirmeyi başarabilen bir parti oldu. Lenin'in önemle altını çizdiği gibi, bunu onun sağlam marksist ideolojik temelinden ve proleter kitlelerle kurduğu güçlü bağlardan ayrı düşünmek mümkün değildir.

Güçlü, örgütlü, deneyimli ve amansız bir sınıf olan burjuvaziye karşı mücadelesinde proletaryaya ve emekçi yığınlara önderlik etmek iddiasındaki bir parti, saflarında sağlam bir disiplin anlayışı ve uygulamasını egemen

kılmadan bu misyonunu gerçekleştirme başarısı gösteremez. Lenin, üç Rus devriminin toplam deneyimi üzerinden, "proletaryanın mutlak merkeziyetçiliği ve sınıf disiplininin burjuvazi üzerindeki zaferinin temel bir koşulu olduğunu" söyler ve sayısız kereler, bu disiplinde en ufak bir gevşeme ya da zayıflamayı, proletaryayı burjuvaziye karşı mücadelede silahsızlandırma girişimi sayar.

Elbetteki proletarya partisinde disiplin, körükörüne olmak bir yana, yine Lenin'in sözleriyle, "düşünce ve bilincin en yüksek düzeyi"ne dayanır. Bu düşünce ve bilinç, proletarya devriminin ve komünist partisinin çıkarlarını herşeyin üzerinde tutmada ifadesini bulur. Bu temel üzerinde daha somut olarak ise proletarya partisinde disiplin, Lenin'in sözleriyle, şu anlama gelir:

"Eylemde birlik, tartışma ve eleştiride özgürlük: İşte biz disiplini böyle tanımlıyoruz. Öncü sınıfın demokratik partisine layık olan biricik disiplin de budur. İşçi sınıfının gücü örgütlenmesinde yatar. Kitlelerin örgütü yoksa, proletarya bir hiçtir; örgütlüyse de herşeydir. Örgüt demek, eylem birliği, bütün pratik çalışmada birlik demektir."

Parti disiplini, iç tartışma ve eleştiriyi dışlamak bir yana, güçlü ve bilinçli bir disiplin anlayışı ve uygulamasının önkoşulu olarak varsayar: "Ancak yetkili organlar bir kez karara vardıktan sonra, biz **bütün** Parti üyeleri, **tek bir adam gibi** davranırız" (Lenin). Disiplin sorununun asıl özü ve kritik anlamı, işte burada, bir kez sonuca varılıp karar alındıktan sonra, uygulamada bütün parti üyelerinin "tek bir adam"mış gibi davranabilmelerinde yatmaktadır.

Proletarya partisinde disiplinin önemi, anlamı, gerçekleşme şekli üzerine çok şey söylenebilir. Gelgelelim bu soruna açıklık getirmekle birlikte, sorunun pratikte çözümünün taşıdığı güçlüğü herhangi bir biçimde ortadan kaldırmaz. Sorunun pratik çözümü zorlu, sabırlı ve uzun süreli bir mücadeleyi ve deneyimi gerektirir. Lenin'in bizzat Bolşevizm deneyiminden hareketle ve soruna ilişkin kolaycı ve hayalci eğilimleri eleştirirken söyledikleri olağanüstü bir önem ve derinlik taşıdığı için, onları olduğu gibi burada yinelemeyi yararlı buluyoruz:

"Ortaya çıkan ilk sorular şunlardır: Proletaryanın devrimci partisinin disiplini nasıl korunmaktadır? Nasıl denetlenmektedir? Nasıl güçlendirilmektedir? Önce, proletarya öncüsünün sınıf bilinciyle ve onun kendini devrime adamasıyla, onun sağlamlığı, özverisi ve kahramanlığıyla. İkincisi, çalışan insanların en geniş yığınlarıyla, başta proletarya ile, **ama aynı zamanda** çalışan insanların **proleter** olmayan yığınlarıyla belirli ölçüde bağ kurma, en yakın ilişkiler sürdürme, ve -eğer dilerseniz- onların içinde erime yeteneğiyle. Üçüncüsü, bu öncü tarafından uygulanan siyasal önderliğin doğruluğuyla, geniş yığınların, doğru olduklarını **kendi öz deneyimleriyle** görmeleri kaydıyla, siyasal strateji ve taktiklerinin doğruluğuyla. Bu koşullar olmaksızın, görevi burjuvaziyi devirmek ve toplumun tümünü değiştirmek olan gerçekten ileri sınıfın partisi olma yeteneğindeki bir partide, disiplin sağlanamaz. Bu koşullar olmaksızın, disiplini yerleştirmek için yapılan bütün girişimler, kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrar ve laf ebeliği ve soytanlıkla sonuçlanır. Öte yandan, bu koşullar birden ortaya çıkmaz. Bunlar ancak uzun çaba ve çetin deneyimlerle yaratılırlar. Bunların yaratılması, bir dogma olmayan, ancak son biçimini gerçek yığın hareketinin ve gerçek devrimci bir hareketin pratik eylemiyle yakın ilişkisi içinde alan, doğru devrimci teoriyle kolaylaştırılır." *("Sol" Komünizm...)*

***

Bolşevizmin deneyiminden hareketle, proletarya partisinin ideolojik kimliği ile örgütsel kimliğinin yanısıra sınıfsal kimliğini de ayrı bir bölüm olarak ele alıp irdeleme yoluna gidebilirdik. Fakat halkçılığa karşı on yılı bulan ideolojik mücadele süreci içerisinde bunu o kadar çok yaptık ve bizzat Lenin'den ve Bolşevizmin tarihsel deneyiminden bu konuda öylesine çok yararlandık ki, burada yeni bir yinelemeyi gerekli görmüyoruz. Şu kadarını söyleyebiliriz. Siyasal ve örgütsel varlığını bütün bir devrim öncesi dönem boyunca neredeyse yalnızca proletaryaya dayandıran ve saflarını sürekli olarak proletaryadan gelme sınıf bilinçli işçilerle besleyen Bolşevik Partisi, bu anlamda tarihin gördüğü en proleter partidir de aynı zamanda. Rusya gibi sanayi proletaryasının toplumun yalnızca küçük bir azınlığını oluşturduğu bir ülkede, kendine yaşam alanı olarak neredeyse tamamen bu sınıfı seçen Bolşevik Partisinin bu pratiği, partinin sınıf kimliği konusundaki açık leninist bilincin bir yansımasıdır.

EKİM

Partiyi kazandık, devrimi de kazanacağız!

Türkiye bir devrim toprağı. Biz komünistler bu devrim toprağında on yıldır, kapitalist bir ülkenin yegane devrimci sınıfını örgütlemek, onun devrimci partisini inşa etmek için mücadele veriyoruz. Bugün sınıf kitleleri ile içiçe geçmiş, partiyi ilan etmenin eşiğine gelmiş durumdayız. Kuruluş kongremizin hazırlıklarını yapıyoruz. Tam da böyle bir süreçte, partiyi ilan etmenin gerektirdiği sorumlulukların bilincine daha hızlı ulaşmalı, sorumluluklarımıza daha sıkı sarılmalıyız.

Sınıf ile içiçe bir çalışma

Bugün, tümüyle sınıf kitleleriyle içiçe bir kitle çalışması yürütüyoruz. Sınıfa dışardan seslenme aşamasını çoktan geride bıraktık. Sınıfla içiçe geçme, sınıfın sosyal ortamlarına girme aşamasını da geride bıraktık. Bugün artık gündemimizde sınıfa fiili devrimci önderliğin sorunları var. Bunlar üzerinde duruyor, bunları tartışıyor, pratikte bunları çözmeye çalışıyoruz. Ancak hangi aşamada olursak olalım, geçmiş süreçlerimizin yarattığı bir ruh hali, bir alışkanlığı da kimi zaman peşimizde sürükleyerek taşıyabiliyoruz. Aslında diyalektik bir süreçtir bu. Geçmiş geleceği içinde taşıdığı kadar, gelecek de geçmişi barındırır. Önemli olan daha ileri olanın, yeni olanın vurgulanması, öne çıkarılmasıdır.

Fabrikamızda, sendikada, mahallede, kahvede, pek çok yerde işçi kitleleriyle içiçeyiz. Çeşitli toplantılara, platformlara katılıyoruz. Bu ilişkiler kendi doğallığında kurulabiliyor. Kendimizi onlardan yalıtmadığımız, onlardan biri gibi davranabildiğimiz sürece, kitlelerle içiçe olmanın, onlarla kendi ortamlarını paylaşmanın, çeşitli yerlere beraber gitmenin önünde bir engel yoktur. Örneğin, bir zamanlar bir fabrikadan birkaç işçinin telefonunu, adresini almak önemli bir şeymiş gibi görünüyordu. Bu bir zorlanma alanı gibi düşünülebiliyordu. Eğer siz tanıştığınız bir işçiyi aynı zamanda yeni bir arkadaşınız olarak görebiliyorsanız, telefonunu almak neden zor olsun ki?

İşçi kitlelerinden farklılığımız elbette var. Biz devrimciyiz, komünis devrimcileriz. Biz işçi sınıfının gerçek kurtuluşu için mücadele ediyoruz. İşçi kitlelerinin her tür kazanımı için verilen mücadeleyi destekliyor, hatta başına geçip bunu bizzat örgütlüyoruz. O halde farklılığımızı, kendimizi kitlelerden ayıracak, soyutlayacak bir tarzda değil, onlarla içiçe geçecek tarzda ortaya koymalıyız. Biz kitlelerin ihtiyaç duyduğu şeyi, önderliği götürüyoruz. Her hareketimizde meşruluğumuza duyduğumuz güven ve inancı gösterebilmeliyiz. İstemekten çekinmemeliyiz. İstemekten çekinmek kendimize güvenmemek, meşruluğumuza güvenmemek demektir. Biz kendimiz ya da çıkarlarımız için çalışmıyoruz, işçi sınıfının çıkarları için çalışıyoruz. Bir işçiyi partiye kazandığımızda biz onu kendimize kazanmıyoruz, kendi kurtuluşuna kazanıyoruz. Bir işçiyi sendikalaşma çalışmasına kazandığımızda, böylece onu sınıf mücadelesine, kendi çıkarları uğruna mücadeleye kazanıyoruz.

Zorluklar karşısında yılmama

Devrimci kimliğimizin, özellikle de sınıf devrimciliğinin sınandığı pek çok alan vardır Bunlardan en önemlisi kuşkusuz düşman karşısında verilen sınavdır. Ancak sınıf devrimciliği pek çok başka alanda da bizi sınamalardan geçirir. Bir parti militanı olma, bir kadro olma, bir çok zorluğu atlatarak, bu zorluklar karşısında verdiğimiz mücadeleler içinde pişerek gerçekleşir.

Küçük-burjuvazi, devrimciliği romantik bir coşku ile anlar, kavrar. Hayalinde hep Che gibi olmak, ardında aşklar ve savaşlar bırakarak dağları aşan bir devrimci olmak vardır. Ama nedense bunu düşünenler o dağlarda karşılaşılan binbir türlü zorlukları düşünmez. İşin romantizmi büyüler de, gerisi pek akla gelmez.

Bu tarz bir anlayış, sadece küçük-burjuva kesimlerde devrimciliğe ilgi duyanlarda değil, işçi sınıfı içinde, özellikle genç işçilerde gelişebiliyor. Aile baskısından kurtulmak için, yaşadığı küçük yerin sıkıcı atmosferinden kurtulmak için saflarımıza gelen genç işçilerde gelişebiliyor. Ancak karşılaşılan ilk zorluklar bir sınav haline geliyor. Kalacak yer sorunu, para sorunu, fabrika çalışmasının ağırlığı, fabrikalardaki ilişkilerin tekdüze, sıradan, sıkıcı olması vb. genç bir devrimcinin hayallerini çabucak yıkıyor.

Ancak, geleceğin sınıf devrimcileri bu zorluklar karşısında yılınadan mücadele ederek çelikleşecekler. Partili çalışma yaratılmış, hazırlanmış olanakları kullanmak değildir, olamaz. Bu olanakları hazırlayacak olan partinin militanlarıdır. Bir bölgeye gidersiniz, ne eviniz ne bir ilişkiniz olur. Orada parti çalışmasını başlatmak, geliştirmek kadronun sorumluluğudur. Bir tek parti militanı, kadrosu partinin kendisi demektir. Nasıl ki bir kadronun parti ile ilişkisi koptuğunda, parti çalışmasını tek başına sürdürmesi gerekiyorsa, partinin çeşitli olanakları yaratamadığı koşullarda bu olanakları yaratmamız da bir zorunluluktur.

Faaliyeti bir bütün olarak gözetebilmek

Başta belirttiğimiz gibi, sınıf içinde güçlü bir kitle çalışması yürütüyoruz. Yeni bir çalışma tarzına ulaşmış durumdayız. Ancak her yeni dönemin kendine özgü sorunları ortaya çıkıyor. Her dönem ortak olarak yaşanan bir takım sorunlar faaliyetin daha güçlü olarak sürdürüldüğü, daha çok araçla çalışabildiği bir evrede daha büyük bir sorun alanı yaratabiliyor. Bu yüzden faaliyeti bir bütün olarak gözetebilmek, çalışmamızı bir noktaya kilitlememek büyük önem taşıyor. Kuşkusuz örneğin bir fabrika çalışması bugün kilitlenmemiz gereken çözücü halkadır. Ancak bu çalışma diğer işleri yapmamızı engelleyecek tarzda değil, besleyecek tarzda olabilmelidir.

Bugün birçok çalışmayı aynı anda yürütebiliyoruz. Bir fabrikadaki çalışma, bir direnişle ilgilenme, bir imza kampanyası, bir miting ya da başka bir etkinlik, birbirinden ayrı işler gibi düşünülmemeli, tüm bunlar aynı organik parti çalışmasının farklı görünümleri olabilmelidir. Örneğin bir sendikaya bir mitingle ilgili bilgi almak için gidiyorsak, fabrikadan arkadaşlarımızla gidebiliriz; o sırada düzenlenen bir imza kampanyası metnini yanımızda götürebiliriz; parti ile ilgili bir tartışmayı orada açabiliriz; yanımıza birkaç bülten vb. alıp oraya bırakabiliriz. Bunları tartışmak basit gibi görülebilir. Ama yapılması gereken bir sürü iş haftalarca bir tarafta durabiliyorsa, bu zamanımız olmadığından yapılamadığı için değildir. İşin planlamasına ayrıca değineceğiz, ancak planlama sorunu aslında bir sonuçtur. Bu aynı zamanda çözücü bir halkadır. Ama asıl neden faaliyeti bir bütün olarak gözetmemek, bir yere kilitlenip diğerlerini savsaklamaktır.

Bir işin kotarılmasında gösterilecek devrimci inisiyatif burada önemli bir rol oynar. Birileri üstüne gitmediğinde bir işin ortada kalacağı açık olduğuna göre, sorun devrimci inisiyatifin gösterilmesine gelip dayanıyor. Her zaman sorumlu bir yoldaşın gelip hatırlatmalar yapmasına, planlamasına gerek duymadan, bireysel olarak inisiyatifimizi gösterebilmeliyiz. Bir devrimciden bu beklenir. Parti böyle devrimcilerin omuzunda yükselir.

Nesnel olanda esneklik ve yaratıcılık, öznel olanda ise alabildiğine zorlama

İyi bir gözlem yeteneği, devrimci faaliyette büyük önem taşır. Kurduğumuz ilişkilerin politik özelliklerini, eğilimlerini, zaaflarını ve üstünlüklerini iyi gözlemleyebilmeliyiz. Bu gözlemler ilişkilere yaklaşımlarımızı belirleyecektir. Özelliklerine, ihtiyaçlarına uygun şekilde yapacağımız müdahalelerle, kuracağımız ilişki tarzı ve düzeyi ile ilişkilerimizi sarıp donatabilmeliyiz. Örneğin bir fabrikada sınıf çalışması yürütmeye çalışıyoruz. Fabrikanın genel özellikleri üzerinden burada sendikalaşma veya başka bir genel çalışma yürütmek gerektiğine karar veriyoruz. Böyle bir fabrikada çıkardığımız bültenler son derece işlevseldir. Ama aynı fabrikada genç işçilerle tanışıyoruz. Devrimci hareketlere ilgisi olan, ama fabrika deneyimi, sınıf çalışması gibi konulara son derece uzak işçiler. Sınıf mücadelesi içinde yılları geçmiş, belli bir sınıf kültürüne sahip bir işçi için çekici gelebilecek bir bülten, böylesi genç bir devrimci adayına

çekici gelmeyebilir. Bülten yerine vereceğimiz bir gençlik dergisi daha çok ilgisini çekecektir. Bu şekilde tanıştığımız birkaç genç işçi ile sendikalaşma amaçlı bir çalışma göstermek yerine bir eğitim grubu kurabiliriz. Bu işçilerle komite kurup fabrika yerine yönelik çalışmalarını istediğimizde zaten fazla bir mesafe katedemeyebiliriz de.

Kitle ilişkilerimizde onların özelliklerini gözeten bir tarzda ve yaratıcılıka ne kadar önemli ise kendimize yönelik olarak da zorlayıcı olmak o kadar önemlidir. Kendi faaliyetimizden yola çıkarak, iyi bir planlama ile yapabileceğimizden çok daha fazlasını yapabildiğimizi biliyoruz. O halde öznel olanı zorlamak devrimci bir görevdir. Bu konuda bir esnekliğe yer yoktur. Sorumluluklarımıza ve görevlerimize sahip çıkmak temel alınmalıdır. Örneğin yürüttüğümüz bir faaliyet üzerine organımızda konuşuyor, çeşitli yönlerini, sorunlarını ele alıyoruz. Bunları belli bir açıklıkla konuşurken ifade edebiliyoruz. Ancak iş bunları kağıda dökmeye geldiğinde bir tutukluk başlıyor. Kuşkusuz burda genç yoldaşlar için anlaşılır bir yan vardır. Yazma konusunda bir birikimleri yoktur. Alışkanlık kazanamamışlardır. Bunun için yardımcı olmak, yol gösterici olmak zorundayız. Ancak bu tür sorunları olmayan pek çok yoldaşımız da benzer bir durumu yaşıyorlar. Bunu açıklayabilmek mümkün değil. Devrimci faaliyet nasıl bir devrimci için yemek yemek, su içmek kadar doğalsa, faaliyeti ve sonuçlarını değerlendirmelere tabi tutarak örgüte maletmek, birikimlerini yaymak da o kadar doğal görülmelidir.

Planlı bir çalışma

Örgütlü bir devrimci mücadele ancak planlı bir organ çalışması üzerinde yükselir. Parti genel olarak aylık ya da birkaç aylık planlı çalışmalar, kampanyalar örgütler. Kuşkusuz bütün organlar bu genel plan çerçevesinde çalışmalarını yürütür. Ancak bir organın çalışması böylesine uzun periyodlarla gerçekleştirilemez. Kitle çalışması yürüten bir organ 15 günlük bir periyodla bile yaygın bir kitle çalışmasını gerçekleştiremez. Organ toplantılarının haftalık yapılması, hatta faaliyetin günlük bir planlamasının çıkarılması bugün artık zorunluluk haline gelmiştir. Belli periyodlarla yapılan ve yapılması gereken işleri kararlaştıran bir organ çalışması, günlük bir çalışma planı çıkarmazsa, birçok işin kendiliğinden sürece bırakıldığını ve sonuçta ortada kaldığını biliyoruz. Organda sorumluluklar paylaşılmalı ve kararların uygulanıp uygulanmadığı bir sonraki toplantıda mutlaka denetlenmelidir. Denetlemeye kapalı olmak, buna karşı tutum almak, devrimci kimlikte taşınan bir zaaf sayılmalıdır. Kuşkusuz denetim organdaki bütün yoldaşların birbirine karşı uygulanabileceği ve organın kollektif bir sorumluluğu olarak anlaşılmalıdır.

Planlı çalışma yoldaşların kendilerine de uygulamaları gereken bir şeydir. Organın ve bütün olarak partinin faaliyet kapasitesinin artması yoldaşların tek tek çalışmalarından ve kazandırdıklarından geçer. Yoldaşlarımızın gösterdiği inisiyatifin ve planlı çalışmaların önemi hiçbir tartışmaya yer vermeyecek açıklıktadır.

Partili çalışma tarzı ve kitlelere güven verme

Birkaç yıl öncesine kadar işçi sınıfı içinde çalışmanın iğne ile kuyu kazmak olduğunu söylüyorduk. Ancak bugün sınıf içinde yaygın ilişkilere sahibiz. Sınıfa yönelik ısrarlı, istikrarlı bir çalışma yürüttük ve belli bir mesafe aldık. Bugün sınıftan kazanılmış kadrolarla iş yapıyoruz. Pek çok araçlara sahibiz. Haftada bir çıkan bir PYO'ya, 15 günlük bir MYO'ya ve gençlik dergisine, bültenlere, platformlara sahibiz. Birçok kampanyayı birarada yürütebiliyoruz. Kısacası bir partinin ihtiyaç duyduğu olanaklara, araçlara ve ilişkilere sahibiz. Artık kitlelerle ilişkilerimizde onları her yönüyle kucaklayabilecek bir zenginliğimiz var.

Bütün bunları sınıf kitleleriyle bir güven ilişkisi yaratmanın imkanlarıdır. Artık sınıf kitleleri, kendi mücadelesinde yanında ve önünde partisinin olduğunu hissedebilmelidir. Partiye güven kadrolar için temel bir konudur. Bunu çoktan yarattık. Artık kitlelerin güven duymalarını sağlama noktasına geldik ve bu konuda da belli bir mesafe katettik. Bunun için daha çok yüklenmeliyiz. Partiyi kazandık, devrimi de kazanacağız.

Düzen kişiliğinden kopmak...

Genç insanlar devrimcileşiyor. Toplumumuz çelişkiler yumağı. Sömürünün, ezme-ezilme ilişkisinin her türü, biçimi tam bir yumak olmuş. Bunların odağında emek-sermaye çelişkisi olmak üzere. Böyle bir düzenin emekçi sınıflarm gençliğine verebileceği bir şey yok. Doğal olarak genç kadınlar ve erkekler, şu veya bu nedenle, şu veya bu ölçekte devrimcileşiyorlar. Devrimin saflarına güçlü ve zayıf yanlarıyla geliyorlar. Özlemleri, umutları ve tereddütleriyle. Bu kuşağı en ileri düzeyde kazanmak, kadrolaştırmak, esasta bir çalışma tarzı sorunudur. Tartışmak, üzerinde durmak istediğimiz konu ise işin daha sınırlı, özel bir yönüdür. Düşman sorgusunda tutum sorunu.

Çok genç yaşta ve hemen her türlü ciddi siyasi deneyimden yoksun olarak siyasi polisin sorgusuna düşenlerden güçlü direnişçiler de çıkıyor, yazık ki zayıf davrananlar da. Ve zayıf davrananlar küçümsenecek, gözardı edilecek boyutlarda değil. Düşman sorgusunda zayıf davranmak elbette salt genç devrimcilere has bir sorun değil. Fakat devrimci, yılların devrimcisi biri gidip düşmanda zayıf davrandıysa, bilin ki zaten o daha dışarıda çürümüş bitmiştir. Sorguda yaşanan bir gerçekliğin yüzüne vuruluşudur yalnızca. İnancı tükenmiş bir memur, bir esnaftır böyle zavallılar deyim yerindeyse. Genç devrimciler içinse sorunun çehresi farklıdır. Karmaşık hislerle de olsa belli bir inançla sarıldıkları davalarında çoğu kere erken, hazırlıksız, bir ilk ciddi karşılaşmadır onlar için ilk düşman sorgusu. O halde anlamak zorundayız. Neden yiğit ve kahramanca direnen, ölüme diz çöktürenler olduğu gibi, zayıf davrananlar, yaralananlar da var. Elbette anlama çabamız durumu rasyonalize edip meşrulaştırmak, olağan göstermek için olmayacak, zayıflığı mahkum edip aşmak için olacak. İnsanın çürütüldüğü ve düşkünleştirildiği kapitalist bir toplumda soysuzlar, hainler veya zavallılar her zaman olur, olacaktır. Yeni bir dünya kurulmadan, insanlık kendini bir bütün olarak yeniden kurmadan böyleler tükenmez. Bu nedenle konumuz bunlar değil. Başka bir evrede, veya emekle ve çabayla iyi birer devrimci olabilecek genç işçi ve emekçilerin zayıflıklarını konuşuyoruz.

'80' sonrasının sancılı gel-gitli kitle hareketi temel bir veri. Ülkede devrim davasının, umudunun aldığı ciddi yaranın üzerine '89'la dünyadan esen gerici rüzgarlar geldi. Kitlelerin devrime, mücadeleye bağlılıkları, umutları, yerini kararsızlığa, inançsızlığa, kişisel kurtuluş hayallerine bıraktı. Ama, sermayenin azgın sömürüsü, faşizmin dizginsiz terörü de sürekli devrimi mayalıyor bu topraklarda. Bu ortamda devrim düşüncesi ile tanışan, mücadeleye ilk adımını atan genç insanlar yanıbaşlarda, arkalarında yığınları, kitleleri göremiyorlar. Tersine, çoğu durumda tereddüt, korku, bireycilik, yoz sistemin binbir biçimi sarmalıyor bu insanları. Bu yüzden devrimcileşme süreçleri sancılı, sorunlu oluyor. Emekçi sınıfların çocukları için yoz kültürün etkisi altında ciddi bir cehalet sözkonusu. Ciddi bir ideolojik-politik donanıma, deneyime sahip olmadan, ciddi bir dönüşüm yaşamadan düşmanla ilk ciddi karşılaşma polis sorgusunda oluyor çoğu kere. Kimileri daha ailenin, sevgilinin barikatlarında takılsalar da bu böyle. İşte o zaman, genç devrimcinin gücü, inancı, davaya bağlılığı sınanıyor. Başka bir evrede, yığınların kurtuluş umudu taşıdığı, devrimi umduğu ve soluduğu bir dönemde yüzbinler, milyonlar ölümün üzerine tereddütsüz yürürken, düşmana inlerini yığınlar dar ederken, şimdi süreç farklı izlenebiliyor.

'20'li-'30'lu yılların dünya komünist hareketlerine bakılsın, '50'lerin, '60'ların, '70'lerin devrimci kurtuluş hareketlerine bakılsın, devrimci olan, direnen kitlelerdir.

İdeolojik-politik donanım, devrimci bir hareket için olduğu gibi, bir devrimci için de bir eylem kılavuzudur. En karanlık, en karmaşık dönemde, koşullarda geleceğin ışığını görebilme gücünü, yolunu şaşırmadan

yürüyebilme azmini devrimciler bu donanımda bulurlar. Her türlü düşman demagojisinin, oyununun etkisi bu donanım ile boşa çıkarılır. İnancı besleyen, güçlendiren, devrimciyi yenilmez kılan, iradesini çevikleştiren bu donanımın gücü ve sürekli derinleştirilmesidir. Genç devrimciler, bunun anlamını anlamak, kendilerini büyük bir hırsla geliştirmek zorundadırlar. Bu elbette sadece onların sorumluluğu değildir. Çalıştıkları organın, deneyimli yoldaşların, toplamda bütün örgütün sorumluluk alanıdır. Ama nihayetinde örgüt, bu alanda ilk kollektif adımların atılmasını sağlar. Bizim dünyayı değiştirmeye muktedir güçlü bir ideolojik altyapımız varsa, bu döşenmişse, örgüt kendi cephesinden işin aslını yapmıştır. Bu altyapı sürekli beslenip güçlendiriliyor, gelişmeler karşısında yeniden üretiliyorsa, bunu özümsemek, Marksizmin temellerine dönük bir derinleşme çabasıyla bunu birleştirmek biraz da tek tek devrimcilerin sorumluluk alanıdır, dolayısıyla kendi çabalarına bağlıdır. Ve bu gerekler sadece düşmanın ininde başı dik durabilmenin değil, kalıcı bir işçi sınıfı devrimcisi olabilmenin önşartlarıdır.

Fakat mesele hiç de ideolojik-politik donanımla sınırlı değildir. Bu çerçevedeki sorumlulukları ve bunun anlamını karartmamak şartıyla başka bir noktaya vurgu yapmak istiyoruz. Direnmek hiç de ideolojik-teorik olarak yetişmiş insanlara has bir durum değildir. Tersine direnmek insani bir tutum, sezgi ve inançla, öfke ve kinle başarılan sıradan bir iştir aynı zamanda. Savaşmak ve direnmek salt öncülerin değil, kitlelerin-yığınların işidir. Ekmek, su kadar doğal, insani ve zorunludur. Sömürüsünü, zorunu ve her türlü rezilliğini her gün gördüğümüz, kini ve öfkeyi tenimizde hissettiğimiz bir düzende direnmek, sevdiklerini satmamak, hele de yarınların kurucusu gözbebeğin partini satmamak kadar doğal ne olabilir? Bugünün dünyasında ve bugünün Türkiye'sinde 16 yaşında gençlerin celladın yüzüne tükürdüğünü bilmeyenimiz var mı?

O halde, sorun ideolojik donanımın ötesinde düzen kişiliğinden, düşkünlükten kaçış sorunudur aynı zamanda! Kendinde düzene ait olanı koparıp atabilmek, davaya bütün gücünle sarılabilmektir! Bireyci küçük hesaplara, korkaklığa, düşkünlüğe, ihanete büyük bir öfke duymadan, bunlardan iğrenip tiksinmeden, düşkünlüğü ölümden beter saymadan kopuş mümkün değildir. Düşman esasta ezilenlerin bedenlerinden öte beyinlerini esir alıyor. Bunu başardığı ölçüde güçlü oluyor. Köle eğer başkaldırmamışsa, bedellerini göze alıp savaşmıyorsa, ihanete, satmaya, düşkünleşmeye yatkın kişiliktir aynı zamanda. İşçi sınıfı ve ezilenler yeni bir dünyanın kurucusudurlar. Ama ancak ayağa kalkıp, kavganın ateşinde arındıkları ölçüde. Ezildiğini, sömürüldüğünü bilmek eğer bir savaş ve bedel ödeme gücüyle birleşemiyorsa, çürütücü bir şeydir aynı zamanda. Orada boyun eğmek, kolay satışlar doğallaşır. İhanet ve kendisini inkar bir kimlik haline gelir. Kürt ulusunun baskıyı suskunlukla karşıladığı yıllar kaypaklığın, iki yüzlülüğün gelişmesi ve ancak savaşla, yeniden ölümüne direnişle kimliğin kişiliğin bulunması raslantı değildir. PKK asıl savaşı boyun eğmiş, düşkünleşmiş Kürt kimliğine karşı verdiğini boşuna söylemiyor. İtirafçılaştırmanın bu kadar yaygın bir zemin bulabilmesinin toplumsal bir mantığı var. Veya tersinden, savaşmış, yenilmiş, ama ağır bedeller pahasına boyun eğmemiş bir Dersim gerçeğine bakalım. Belki başka etkenlerle içiçe, ama özünde bundan beslenen direnişçi kimlik Dersim'den her dönemde çok sayıda -başka yerlere kıyasla- iyi devrimcinin çıkmasının nedeni değil midir ?

Farklı sınıf ve katmanlardan, farklı bölgelerden, etnik istemlerden, özelliklerden akıp gelmiş, bir dava etrafında birleşmiş bir yapıyız. Saflarımızdaki genç yoldaşlar, sempatizanlarımız, taraftarlarımız, devrimin taraftarları, içinden çıkıp geldikleri toplumsal kimliğe, gerçekliğe soğukkanlılıkla bakmalıdırlar. Orada, düzene, düşkünlüğe ait her ne varsa, onunla en ileri düzeyde hesaplaşmak vazgeçilmez bir görevdir. Annemizde, babamızda, kardeşimizdeki düzen kişiliğine, düşkünlüğe, bireyciliğe büyük bir öfke duyulmadan devrimci olunmaz. İhanete, düşkünleşmeye, boyun eğişe öfke ve nefretimiz, sömürücü ve zorbalara olan kinimizin ayrılmaz bir parçasıdır.

İşçi sınıfı ve ezilenlerde geleceği kurma gücünü, yeteneğini görüp hissedebilmek ile onlarda düzene ait olan herşeyden kopabilmek, bu ikisi çelişmez, tersine, aynı bütünün ayrılmaz parçalarıdır. Anlatılan, insanlardan

(Devamı s.17'de)

Yeni ve genç güçlere yaklaşım

İçinden geçtiğimiz şu dönemde çeşitli grup ya da çevrelerden kopmaların olduğunu görüyoruz. Gelişmenin sevindirici yanı sözünü ettiğimiz kopmaların bir bölümünün hareketimize yöneliyor olmasıdır. Sözünü ettiğimiz yöneliş elbette henüz kısmidir. Fakat bunun daha büyük güçlerin önünü açınada yeni bir örnek teşkil edeceğinden de kuşku duymamak gerekiyor. Bugün bize yönelen bu güçlere yaklaşımda azami bir titizilik göstermek durumundayız. Çünkü bu güçler hazır kadrolar değillerdir. Sorunlu bir süreçten geçerek ileri çıkıyor ve doğal olarak kimi sorunlarını da birlikte taşıyorlar. Bu durum kendileri için elbette dönüşümü tamamlama sorumluluğu demektir. Fakat bu dönüşümde belirleyici sorumluluğun örgütümüzde, yoldaşlarımızda olduğunu da unutmamalıyız. Böyle bir dönemde kadrolara daha kapsamlı bir görev düşmektedir. "Kazanmanın" ve kadro haline getirebilmenin ne kadar uzun ve yorucu bir çaba gerektirdiğini biliyoruz. Geleneksel soldan koparak ileriye çıkan tüm güçlerin kadrolaştırılamayacağım da elbette biliyoruz. Hatta "doğal ayıklanma" bir çoğunu düşürmekte, kalanlar ise nesnel olarak daha az sayıda olmaktadır. Nesnel nedenleri bir yana, öznel olarak dinamizmin taşıyıcısı olan bu "gençlerin" devrimci demokrasi ve reformizm tarafından nasıl heba edildiğini, süreçlerinin sakatlandığını günübirlik görüyoruz. Devrim ve sosyalizm istemi üzerinde büyük bir içtenlikle bu örgütlere tutunan, fakat geleneksel ilişkilerle yıpratılan onca genç militanın erkenden yorulması ve kendi kabuğuna çekilmesinde nesnel süreçlerden daha çok öznel iradenin, yani örgüt, önderlik ve çevre kültürünün bu güçlerin süreçlerinin sakatlanmasında özel bir yeri var. Bu durum ise, genç potansiyele daha da itinayla yaklaşılmasını gerektirmektedir. Kimi örgütler kendi doğasına uygun bir sınıfsal zeminde yeşerse de, gövdesi "genişleyen" ama başı küçülen bir hantallaşma da yaşıyorlar. Bu, sözkonusu grupların ideolojik perspektif ve sınıfsal konumlarıyla olduğu kadar, bu konumla doğrudan bağlantılı olarak önderlik alanında yaşadığı açmazla, kadrolaşma politikasında niteliği gözetmeyen, sürekliliği sağlayamayan, günü kurtarmayı her şey sanan bakışla doğrudan bağlantılıdır.

Şüphesiz her yeni devrimci şekillendiği doğal ortamın alışkanlıklarını yeni bir sürece girerken de beraberinde getirir. Ama geçmişin örgütsel ilişkilerinde şekillenen devrimcilerin dönüşümünde daha fazla zorlanmalar yaşanabiliyor. Hareketimiz proletarya sosyalizminin temsilciliği anlamında yenidir, ama on yıllık örgütsel birikimiyle, asgari düzeyde de olsa kadro niteliğiyle, merkezkaç eğilimlere karşı sağlam bir odak haline gelmiştir. Hareketimize katılan genç devrimcilerin merkezkaç eğilimleri daha güçlüdür. Nedeni nedir bunun? Genç olmak tepkiselliği beslediği gibi, örgütsel normlar karşısında daha "rahat" davranmayı getirebiliyor. Fakat daha önemlisi, bizim tarzımıza, anlayışımıza, işleyişimize, disiplinimize, kısacası kültürümüze geldikleri siyasal ortam itibarıyla yabancı olmalarıdır. İdeolojik eğitimi, teorik eğitime indirgemiyorsak eğer, günlük yaşamlarını iyi takip etmemiz gerekiyor.

Herşeyden önce birilerine yaslanma ihtiyacının sıradan yaşam içerisinde bir anlamı vardır. Genç unsurlar örgütsel yaşama adım attıklarında beklemeci bir eğilime daha yatkındırlar. Kitlelerin içinde olmaka, böyle bir ortama girerek öğrenmek yerine, kendi içinde yeterli bir düzeye ulaşma yanlış perspektifinde kendini gösterir bu zaaf. Kuşkusuz komünist bir örgüt-parti, kapitalist toplumun değerlerinden en fazla korunan alandır. Ama bu toplumun yozlaşmış ve çürümüş ilişkilerinden kaçarken, örgütü kendi içinde yönetme hastalığına daha sık kapılır genç unsurlar. Yalnızca toplumun diğer kesimleri değil, işçi sınıfı da bu çürümeden nasibini yeterince alıyorsa, kitlelerden kaçarken kendi "saflığımızı" korumamız olanklı değildir. Bu tarz yaklaşım örgütlü bireyi yalnızlığa iter. Hatta sınıfın ve emekçilerin arasında nefes alıp veren kadrolar dahi bu çürümeye duydukları

tepkiyle ve bu çürüme ortamında tatmin edici ilişkiler bulamadıkları oranda yoldaşlarına koşma ihtiyacı duyarlar kimi zaman. Bunun mutlaka nesnel bir mantığı vardır. Bu duygunun önüne tümüyle geçmek mümkün olmayabiliyor.

Öte yandan, küçük-burjuva kökenli yeni devrimcilerin inisiyatif alanında yaşadığı ciddi zaaflarla karşılaşabiliyoruz. Teorik kapasitesine rağmen günlük yaşamda "tutunacak bir dal" arama yaklaşımı, inisiyatifi başkalarından beklemeyi getiriyor. En basit sorunlarda, örneğin ev sorunu gündeme geldiğinde ya da parasız kaldığında şaşkın ördekler gibi çırpınmaya başlıyor. "Nasıl olsa örgüt bu sorunu çözmek zorundadır". Kendini dışta tutma üzerinden herşeyi soyut bir örgütten beklemek! Bireyin aradığı böyle bir örgüt yoktur ve olamaz. Örgütü kendimizde aramıyorsak eğer, örgütlü yaşamla aramızdaki mesafe çıkar ortaya. Örgütle bağı kopan devrimcilerin düzenden beslenen yanlarının açığa çıkması hiç şaşırtıcı gelmemelidir. İnisiyatif ve özgüven duygusunun zayıf olduğu her yerde bu tarz sorunlar karşımıza çıkar. Aslında özgüven ve inisiyatif alanında yaşanılan zorlanmalar genç devrimcinin örgütlü yaşamda açığa çıkan zaafları değildir. Kişiliklerin şekillendiği aile ve dış dünyayla kurulan ilişki arenasındadır. Bunun kendisi nesnel bir kötülüktür de. Örneğin günlük yaşamda emekçilerin arasındaki çalışmada ortaya çıkan "tutuk" davranışların altını kazıdığımızda, kötü geçirilmiş bir aile yaşamından ergenlik çağında yaşanan problemlere kadar birçok nedenin olduğunu görürüz. Kimi yerde düzenli bir küçük-burjuva yaşam süren bireyler hayata sürekli dışardan bakmanın refleksiyle, hedef kitlenin yaşamını kavramada, içselleştirmede ve dönüştürmede daha fazla zorlanmalar yaşayabilir. Yaşadığı hayat karşısında tek başına ayakta kalabilme yeteneği gösteremeyen, yalnızlığın olgunlaştırıcı okulunda pişmeyen bireyin devrimci ya da komünist bir kimlik kazanabilmesi mümkün değildir.

Yazımızın başında da ifade ettiğimiz gibi genç ve yeni unsurların dönüştürülmesi hareketimiz için özel bir çaba gerektiriyor. Profesyonel devrimciler, sınıf mücadelesinin her anında kendi içindeki nicel gel-gitlere rağmen hep azınlığı oluştururlar. Bu bizim istencimizden bağımsız, tümüyle doğal bir zorunluluktur. Bir militanın ne kadar zor koşullarda ve zaman diliminde yetiştiğini biliyoruz. Bu yorucu ve zahmetli çabada kadroların genç unsurları eğitmede göstereceği performans oldukça önemlidir. Kimi kadrolar genç devrimcilerin karşısında daha radikal, daha "ilkeli" bir tutum sergileyebilirler. Yapılan hatalar karşısında "bu işi yapacaksan yap, ya da çek git" demek gibi. Kimi özel durumlarda zorunlu olarak başvurulması gereken bu tutumun bir davranış çizgisi haline gelmesi durumunda yeni devrimcileri kazanmak mümkün değildir. Yeni devrimcilerin iç dünyalarına giremeyen, fırtınalarını anlayamayan, zaaflarını ve ileri yönlerini tahlil edemeyen bir "kadronun" karşıdan duruşuyla yapacağı müdahalelerin boşa çıkma riski oldukça fazladır. Elimizdeki malzemeyi, heykeltraşın sanatçı ustalığıyla işlemek ve şekil vermek zorundayız. Bireylerin örgütlü yaşama oluk oluk değil çok sınırlı aktığı bir dönemden geçiyorsak eğer, elerken hata yapmamak zorundayız. Tüm enerjileriyle pratik adım atmakta zorlanmayan genç devrimcilerin kendi iç dünyalarında ikircikli ve yeni hayat karşısında soru işaretlerini kavramak, iç hesaplaşmalarında ileriye dönük olan yanını geliştirmede azami bir uğraş vermek durumundayız.

Çevre ilişkilerine yaklaşım

Çevre ilişkileri, adı üzerinde parti örgütünü çevreleyen bir ağdır. Bu ağı oluşturan topluluğun en genel ve ortak paydası devrimden yana saf tutmak, devrimci mücadeleye çeşitli düzeylerde katkıda bulunmaktır. Bu topluluk homojen değil heterojen bir yapıya sahiptir. Çünkü kendi içinde farklılıklar gösterir. İlişki alanları, sosyal konumları da çeşitlidir. Fabrika çalışmasında kurduğun ilişkiden gazete satışında kurulan ilişkiye, gençlik çalışmasında kazanılandan bir dönem hareketin içinde aktif görev almış ama kimi nedenlerle faaliyetin dışına düşmüş çevre ilişkilerine kadar çok değişik ilişkilerdir bunlar. Ama sonuçta çevre ilişkileridir. Lenin'in deyimiyle "parti mücadelesinde herkese düşen bir görev vardır". Bu ilişkilerin yetenekleri,

kapasiteleri, düzenle bağ düzeyleri, eğilimleri, zaafları vb. değişiklik gösterir. Komünist bir faaliyet böyle bir çeper yaratmaksızın genişleme ve uzun vadeli ayakta kalabilme yeteneği gösteremez. Çevre ilişkilerinin tümünün öznel müdahalelerle politik açıdan aktif ve militan hale getirilmesi, nesnel güçlüklerden bağımsız olarak her zaman mümkün olmayabilir. Biz elbette bunun için çabalarız. Ama tüm iyiniyetli girişimlere rağmen bunu tümüyle başaramayız, hatta kimi durumlarda istenilen sonucun tersi de olabilir.

Mesele şudur: Böylesi durumlarda kızıp küsmenin ya da öfkelenerek kırıp dökmenin bir yararı yoktur. Neyi nereye kadar zorlayacağımızı bilmek zorundayız. Mesela yapabileceğinden öte görev ve sorumluluklar vermekten kaçınmalıyız. Neyi nereye kadar yapabileceğini anlamak zorundayız. Eğer daha ileri adım atmıyorsa "bu adam olmaz" tarzında yaklaşmadan, neyi veriyorsa onu almak durumundayız. Politikleşmeye daha az yatkın olan çeşitli ilişkiler gazeteni alır ama okumayabilir. Ama başın sıkıştığında evini açabiliyorsa ya da başka insanlarla tanıştırıyorsa, bu tür işler de birer hizmettir ve yararlanmasını bilmek gerekir. Geçmişte sıkça rastlanan "talebe" alışkanlığıyla bu çevre ilişkilerinin yıpratıldığını da biliyoruz. Gidilen evi sıkça ve düzensiz kullanma, kalabalık gitme, bazen mütevazi hediyeler almaktan geri durma yaklaşımları, hepimizin şöyle ya da böyle bildiği ya da yaşadığı davranış biçimleridir. Bu ilişkiler üzerinde özel bir saygınlık oluşturmak, "aranan", dostluğuna ihtiyaç duyulan, birşeyler paylaşılmak istenen insan tipleri olmak zorundayız. Bu görev icabı üstlenilen bir rol değil, doğal bir kişilik özelliği, doğal bir davranış, kişilikle bütünleşmiş bir kültür olmak durumundadır. Çevre ilişkileriyle her zaman politika konuşmak gerekir gibi bir davranıştan kaçınmalıyız. Çocuklarının sorunlarından aile içi ilişkilere kadar konuşabilecek, tartışabilecek yardımcı olunabilecek konular vardır. Okuma alışkanlığı olmayan işçi ve emekçiler bize gönül bağlarıyla bağlı bir konumdaysa, bu ilişkilerin yapratılmamasına özen göstermeliyiz. Aydınlatmaya çalışmalı, okumaya teşvik etmeli, ama bunu onları kırarak yapmamaya özen göstermeliyiz. Kimi ilişkiler ideolojik kapasiteleriyle daha oturaklıdır. Gazeteni, kitaplarını düzenli okur, çeşitli bağışlarda bulunmaktan çekinmez. Ama sırf polis korkusunu yenemediği ya da örgütsel yaşamın zorluklarını taşıyamayacağını düşündüğü için bir köşede bekleyebilir. Aynı ilişki, hareketimizin ideolojik, politik ve örgütsel perspektiflerini kitle örgütlerinde, sendikalarda vb. yerlerde tok bir tarzda savunabilir. Bu kadarı bile kendi içinde anlamlıdır. Kimi ilişkiler yoldaşlarımızı ve materyallerimizi evinde saklar, para yardımında bulunabilir. Ev tutacak devrimciye eşya ve çeşitli olanaklar yaratır. Emeğin verildiği yerde asgari sonuçları bile olsa bu ilişkiler titizlikle korunmalıdır. İlişkiye giren işçilerin büyük çoğunluğu mücadelenin kıyısında köşesinde durma eğilimindedir. Dikkat edilirse bu durum ilişkilerin öznel niyetlerinden çok nesnel koşullardan kaynaklanmaktadır. O halde bir yükseliş döneminin heyecan, coşku ve atılganlığını gösteremeyen çevre ilişkilerinin katkısını örgütlemek bizim sorumluluğumuzdur.

Elbetteki biçimsel taraftarlık olmaz. Ama bu dönemde devrimden yana saf tutun da mutlaka birşey katmak istiyordur. Böylesi güçleri çevremizde ne kadar çoğaltabilirsek, komünist faaliyeti de aynı ölçüde güçlendirmiş oluruz.

Yaşar ŞEN

EKİM 3. Genel Konferansı

Siyasal ve Örgütsel Değerlendirmeler

EKSEN YAYINCILIK

Tartışma tutanaklarından...

Devrimci birikimi en ileri noktada kucaklamalıyız

- Sol hareket üzerine yaptığımız tartışmalardan ortaya çıkan sonuçlardan biri de geçmiş devrimci birikimi en ileri noktada kucaklama perspektifinin pratik sorumluluklarıdır. EKİM'in değil, tüm devrimci birikimi kucaklamaya aday işçi sınıfının devrimci partisini kuruyoruz dedik. Peki bu pratikte nasıl mümkün olacaktır? Bunun için gözetmemiz gereken öncelikler nelerdir?

Bu sorulara kendi içinde cevap vermek doğru bir tutum olmaz. Ya da şöyle söylenebilir; gerçek siyasal süreçlerin öne çıkardığı görevlerden, partileşme sürecinin sorumluluklarından ayrı ele alınamaz. Devrimci birikimi tek kanalda toplamanın ve kucaklayarak örgütlemenin tek gerçek çözümü, bunu olanaklı kılacak bir politik kuvvet yaratabilmektir. Zerrecikleri toplayarak biraraya getirmek ve bunlardan daha büyük bir kuvvet yaratmak, mıknatıs görevi görecek bir odaktan ayrı düşünülemez. Böyle bir odağı yaratmak ise bir kez daha pratikte ortaya konulacak güce, sınıf içindeki devrimci çalışmanın etki ve sonuçlarına bağlıdır.

Denilecektir ki, bazı çevreler sosyalizm söylemi üzerinden özellikle genç devrimcileri etkiliyor, ciddiyetsiz çevreler sosyalizm söylemiyle sosyalist potansiyelin tek kanala akmasını engelliyor. O halde bu potansiyelin heba edilmesini engellemek için, böylesi potansiyellerin ihtiyacına yanıt olacak alternatif projeler üretilmesi gerekiyor. Örneğin tarihsel sorunların irdelenmesi lazım. Sosyalizm alternatifini veya sosyalist düzeni propaganda etmek durgun atmosferde özel bir önem taşıyor. İşçi sınıfı, emekçiler düzenden, devletten nefret ediyor, kin duyuyor. Ama bir alternatif göremiyor. Bu nedenle gerçekte tek alternatif olan sosyalizmi güçlü bir biçimde propaganda etmemiz lazım vs.

Şimdi düzenin etkili teşhiri ve sosyalizmi propaganda etme sorumluluğunu bir yana bırakıyorum. Bu nihayet her dönem gözetilmesi gereken bir husustur. Ama sosyalizm propagandasıyla, alternatif projelerle kitlelerin harekete geçirilebileceği, böylesi bir çabanın sosyalist potansiyeli tek kanala akıtabileceği savının bilimsel ve pratik bir değeri yoktur. Bu, sınıflar arası mücadelenin gerçek süreçleri dışında sorunların sözümona çözülebileceğini iddia etmenin bir yansımasıdır. Sorunun dar, mekanik ve çarpık kavranışıdır. Sınıf ve kitle dışı bir bakışın göstergesidir. Sınıfın devrimci partisini kurma, işçi sınıfı hareketine karşı devrimci görevler perspektifinden uzak, dar çevre oluşturma politikasıdır. Böyle bir bakışın sonuçlarını biliyoruz. Bu habire güçleri bölen ve bölündükçe marjinalleşerek yozlaşan çevreler üretmekten başka bir sonuç vermiyor. Devrimci birikimi, sosyalist potansiyeli tek kanalda birleştirmek mi istiyoruz? O halde birleştirici kuvvet, mıknatıs görevi görecek bir odak yaratın. Sorun kendiliğinden ve en sağlıklı bir tarzda çözülmüş olur.

Biz bugün bunun çabasını veriyoruz. Biz bugün dar çevre çalışması yürütmüyoruz. Sınıf içinde, sınıf kitlelerine dönük bir siyasal çalışma yürütüyoruz. Sınıf kitlelerinin ve sınıf hareketinin verili durumu bu alandaki öncelikli görevlerimize de işaret etmektedir.

Henüz anlamlı bir kitle çalışmasına giremediğimiz bir dönemde genele hitap eden bir siyasal faaliyetin gerekli fakat yetersiz olduğunu söylüyorduk. Ama o gün için yakıcı durumda bir sorun olmadığı ölçüde, önceliklerimiz arasında başka sorunlar olduğu için, özel bir müdahale konusu edilemeyebiliyordu. Fakat şimdi durum tümüyle farklı ve bu alandaki zayıflıklar ciddi kusurlar olarak kendini gösterir. Çünkü biz o dönemi geride bıraktık. Sınıf kitlelerine sesleniyoruz. Sınıf kitlelerini harekete geçirmeye çalışıyoruz. Ya da iktisadi-sendikal hak ve talepleri için harekete geçmiş bulunan kitlelerle yüzyüze

geliyoruz.

Sınıfın kitlesine, ama bilinç, örgütlenme mücadele düzeyi bakımından gerçekliği bilinen kitlelere sesleniyoruz. Kitleler size, sosyalizmi ne kadar tutarlı savunuyorsunuz, ya da sosyalizm deneyimlerini ne kadar bilince çıkarttınız diye sormuyor. Kitleler sizi teorinin sorunlarından, bunun bir alanı olan tarihsel deneyimin derslerinden giderek sorgulamıyor. Diyor ki; güzel şeyler söylüyorsunuz, ama gerçekten sizin dediğiniz düzene ulaşmayı olanaklı kılacak, bu kötü düzeni ve zulüm devletini yenebilecek bir kuvvet var mı? Çünkü, devrimci harekete bir güven duyamıyor, yanındaki insana güven duyamıyor, kendi sınıfına bu aynı güveni duyamıyor, en başta da kendisine güveni yok. Kendine, sınıfına ve öncüsüne güvenmeyen, sermaye sınıfı tarafından yaşamı çekilmez hale getirildiği, ağır bir sömürüye tabi tutulduğu ve her türlü zalimce davranışa hedef edildiği halde örgütlü bir karşı koyuş gücü gösteremeyen ve dahası bu konuda ciddi inançsızlık içinde olan bir topluluğa istediğiniz kadar sosyalizmi anlatın, mükemmel alternatif sistem önerin. Sizin idealinizdeki sistem yığınlar için bu durumda birşey ifade etmez. Yığınlar teoriyle, propagandayla değil, politikayla ve politik güçle mücadeleye çekilir. Mücadele içinde propagandaya alıcı duruma gelir. Kararlarını bizzat özdeneyimleri üzerinden verir. Kitleler bilinç alanında hazırlandıktan sonra mücadeleye atılabilir savı kaba bir yanılgıdır. Kitleler daha iyi yaşam koşulları için mücadele sürecine girer. Mücadelenin seyri ve öncünün öznel çabasıyladır ki, kitleler özdeneyimleri üzerinden eğitilerek bilinçlendirilir. Sınıf kini bu süreçte artar, mücadele azmi bu süreçte bilenir, gücünü böyle bir süreçte sınıyarak sınıfının gücüne olan güveni gelişip, pekişir.

Yani öncü ile sınıf kitlelerinin durum ve düzeylerini birbirine karıştırmamak lazım. Öncü nesnel bir süreci kendi öznel katkısıyla besleyerek geliştirir. Yığınlar nesnel bir süreç üzerinden sınıf bilinciyle bütünleştikleri oranda özne rolü oynayabilir. Aydınlanmış, sosyalizme sempati duyan, politik arayışlar içinde olan azınlığı kazanma, ya da öğrenci gençliğin sosyalizm potansiyeli taşıyan kesimini kazanma çabasıyla, sınıfın kitlelerini sosyalizme kazanmak iki farklı şeydir. Bunları birbirine karıştırmamak gerekiyor. Bir takım şekilsiz çevrelerin etkilediği, gerçekte sosyalizm potansiyeli taşıyan gençleri etkilemek, çekip almak başka şeydir. Sınıf kitlelerini etkilemek, onları siyasal mücadele alanına çekmek, onları siyasi olarak bilinçlendirmek, donatmak ve örgütlemek tümüyle başka bir şeydir. Bu iki şeyi birbirine karıştırmamalıyız

"Sosyalist potansiyel"in bir parçası olarak tanımlanan kesimlere yaklaşımda özel bir dikkat göstermemiz gerekiyor. Sosyalist potansiyel taşıyan ve bu nedenle sosyalizme açık ilerici işçi kesimini ve devrimci gençliği bir an tartışma dışı tutalım. Çünkü bu kesimlere ilişkin yaklaşımımız bellidir ve biz zaten bu kesimi kazanmanın özel çabası içindeyiz. Kaygımız, grubunu nicel olarak büyütmek değil, bir nitelik yaratmak, partiyi inşa etmek olduğuna göre, tüm çabamız zaten bu asli ve acil göreve yoğunlaşmış durumda. Dikkat edilirse, teori, taktik ve örgütsel gelişme alanlarında tüm önceliklerimizi belirleyen bu acil ve yakıcı görevdir. Parti arayan, sosyalizm şahsında öncü bir partiyle bütünleşme çabasındaki her samimi sosyalistin devrimci arayışının yanıtı hareketimiz/örgütümüzdür. Teori, politika ve örgüt alanında bu yeterince açık bir durumdur. Denilebilir ki, bu durum yeterince hissedilemiyor ya da algılanamıyor. O halde sorunun çözümü bir kez daha politika pratiğindedir.

Sosyalizm alternatifi ya da söylemi üzerinden o bir takım şekilsiz çevrelerin kazandığı insanlara gelince: Bu insanlar marksist teorin temellerini kavrayarak tercihlerini yapmıyorlar. Marksizmi, devrim ve sosyalizmi bildikleri ve kavradıkları için bir tercih içine girmiş değiller. Karşılarına ilk olarak kim çıkıyorsa, sosyal çevrelerinde kim varsa onlardan etkileniyorlar. Ben diyorum ki, kuvvet ortaya koyalım, karşısına ilk biz çıkalım. Onları kazanmanın hiçbir güçlüğü yoktur bu durumda.

Evet, bugün gençlik saflarından yarı-aydın bir potansiyel var ve biz henüz bu potansiyelin çok azını kazanabilmiş durumdayız. Bu potansiyelin önemli bir bölümü liberal reformistler ve bir takım tasfiyeci çevreler tarafından kazanılıyor. Devrimci teorinin zerresi yok bunlarda, örgüt desen boylu boyuna legalizmin batağındalar, en küçük bir devrimci

duruşun izine rastlayamazsınız. Özellikle bir takım gençleri kazanan tasfiyeci çevrelere bakın. Politik mücadele alanında yoktur bunlar. Herkesin katıldığı kitle gösterilerine politik ilişkiden çok bir sosyal çevre olan ilişkilerini taşıyorlar. Kocaman bir pankart açıyorlar. Sonra da kendilerine hareket diyorlar. Bu tip çevrelerin bir ciddiyeti yoktur. Devrimi, mücadeleyi, iddiasını ciddiye alanların böylesi çevrelere gidebileceğini ancak ciddi kayıtlarla söyleyebiliriz.Bu tür çevrelerin devrimle, sosyalizmle bir alakaları da yok. Hatta çoğunluğu tastamam tasfiyeci bir güruhtur. Bunlar kelimenin gerçek anlamıyla tam bir çürüme içerisindeler. Bir takım gençler bunlara bulaştıktan sonra hızla bozuluyorlar. İdeolojik bakımdan, siyasal bakımdan, alışkanlıkları bakımından, devrimci yaşama bakış ve nihayet kültürel ve ahlaki bakımdan... Kaldı ki, birçokları devrimci kimliğin gereği bir mücadeleden kaçtıkları için de bu çevreleri bilinçli olarak seçiyorlar. Risk yok, bedel ödemek yok, örgüt çalışmasının sıkı disiplinine gelmek yok, yaşam tarzlarından fedakarlık etmek yok, işçi kitleleriyle bir sosyal yaşam birliği kurarak dönüşme diye bir dertleri yok vb. Ya ne var? Bolca lafazanlık yapmak, tartışma tüketmek, hakkını vermediği halde devrimciliğin rantını yemek, yalandan sosyalist geçinmek var. Bir kısmı bu ikiyüzlülüğü bile bile yapıyor. Bir kısmı bu ikiyüzlülüğü görüyor, ama devrimci mücadeleye atılma gücünü kendinde bulamadığı için bu duruma bile bile katlanıyor ve zamanla onlara benziyor.

- İdeolojik mücadele ile siyasal mücadele diyalektiği kavranamadığı için işlevlerinin farklılığı da görülemiyor. Böyle olunca da soruna doğru yaklaşılamıyor. Soruna yaklaşımda çok temelli bir yanılgı var. İdeolojik mücadeleyle ya da propagandayla her zaman ancak öncü kazanılır. Ama politize olmuş öncü, sosyalizme yönelmiş öncü kazanılır. Oportünizme, sosyal-reformizme, küçük-burjuva devrimciliğine karşı ideolojik mücadele vererek sosyalizme yönelmiş öncüyü kazanabilirsin. İdeolojik mücadele, ideolojik esaslar bu kesimler içerisinde anlam bulabilir. Bunlar, tekrar ediyorum, devrimci ya da sosyalist açıdan politize olmuş öncü kesimlerdir. Bir teorik dergi her zaman böylelerine hitap eder. Genel sosyalist propaganda bunlarda bir anlam bulabilir.

Kitleler ve hareketlenen kitlelerin önündeki unsurlar ise, sizin yürüteceğiniz siyasal çalışmaya, bu çalışmada göstereceğiniz tutarlılığa, kararlılığa, onlara vereceğiniz güvene bağlı olarak kazanılır. Siz, kitle hareketinin önündeki insanları kazandıktan ve kitleleri siyasal mücadele alanına çektikten sonra, ancak o zaman sosyalizm bilinci verebilirsiniz, ya da onu ideolojik olarak donatmak sizin için daha özel, daha yeni bir mesele haline gelir. Burada çok belirgin bir biçimde çok farklı şeylerin birbirine karıştırılması var. Eğer biz kitlelerin kazanılmasının ya da bir toplumun umutsuzluğunun sosyalizm propagandasıyla giderilebileceğine inanırsak çok büyük bir yanılgıya düşeriz. Sosyalizm denemeleri pratikte başarısızlığa uğramıştır, ama biz teorik propagandayla asla o izlenimi değiştiremeyiz. Bugün umutsuz kitlelerin arayışı nedir? Arayışı, bu düzene karşı mücadele edebilecek gücü kendinde görebilmesidir. Yani sosyalizm için mücadele etmeye değer mi meselesi değil. Yığınlar zaten genel bir program üzerinden mücadeleye girmezler. Yığınlar haksızlıklarla, baskılarla, kötüleşen yaşam koşullarıyla karşı karşıyadırlar. Mesele, bütün bunlara karşı bir direnme gücü gösterilebilmesidir, kitlelerin sorunu budur. Böylesi bir direnişe onları çekebilmektir. Bu konuda onlara güven verebilmektir. Bunu kolaylaştıracak politikalar izleyebilmektir ve bu politik sürecin içine kitleleri (pratik mücadele anlamında söylüyorum) çektiğiniz andan itibaren, o kitle sosyalist propaganda konusunda sizin için geniş bir alıcı kitledir. Yani önce Gintem işçilerini, işten atılmanın kader olmadığını, bunun bir haksızlık olduğunu, buna karşı direnilirse bunun püskürtülebileceğine inandırabilmeniz lazım. Onu o eyleme çekebilmeniz lazım. Kitleyi eyleme çektiğiniz zaman patronla, patronun polisiyle, arkasındaki devletiyle, yasalarıyla, Ankara'daki hükümetiyle karşı karşıya geliyor. İşte bu zemin üzerinde siz ona, bu bizim düzenimiz değildir, bu onların düzenidir propagandasını yaparsanız etkili olabilirsin. Kitlelerle bu mücadelesi içerisinde, Gintem işçileriyle onun mücadelesi içerisinde buluşamadığınız sürece, onlar soyut bir sosyalizm propagandasını hiçbir biçimde dikkat almazlar. Dinlemezler de bu propagandayı.

Yani yığınların bu düzenden umut kesmesi ile bir başka düzene bağlanması tümüyle iki farklı şeydir.

-Araya girip çarpıcı bir örnek vermek istiyorum. Reformistler, özellikle de EMEP, işçiler içerisinde devrimcileri karalıyorlar. Bu karalama çabası yer yer etkili de oluyor. Neden? Çünkü geleneksel devrimci akımlar bugüne dek işçi sınıfını kazanma yöntemlerinde doğru bir yol izleyemedi. Yığınların duyarlılık alanlarına seslenerek harekete geçirmek ve böylelikle eylemini ilerleterek politikleştirmeye açık hale getirmek yerine "gündem dayatıyorlar" demagojilerini etkili kılacak yollar izliyorlar. Bu ya keskin bir sözümona devrimci çıkış oluyor, ya da soyut bir sosyalizm propagandası. Böyle olunca, kitleler haklı olan bir tepki duyuyorlar. Böylelerine geçmişte "talebe" deniyordu, bugün "dışardan gelenler" deniyor. Böylesi bir pratik işçi kitlelerine itici geliyor. Reformist gericiler bunu alıp kullanarak, işçi kitlelerinin geri bilinci ve önyargılarına seslenerek etkili olabiliyorlar.

- Senin verdiğin örnekler benim anlatmaya çalıştığım şeyi doğruluyor. Arayış içerisindeki insanlar şu veya bu akıma gidiyorlar, deniliyor. Onlar gerçekten sosyalist arayışı olan insanlar ama. Yani onlar sosyalist eğilimli gençler, yarı-aydın gençler. Onların kazanılmasında ideolojik mücadelenin, sosyalizm propagandasının, sosyalizm deneyimlerinin başarılı bir değerlendirmesinin elbetteki büyük bir önemi var. '89 çöküşünün ardından, ki bunun asıl ağırlığı '91 yılında çöktü ortaya, tam o dönemde sosyalizm sorunları üzerine bizim yaptığımız tartışmaların devrimci okur çevrelerinde (ki teorik dergiyi ancak kendisine devrimciyim, sosyalistim diyen insanlar alabilirdi) geniş bir ilgi görmesi de bunu kanıtlıyor. O bir başka alan ama.

Eleştirdiğim bakışın temel yanılgısı şudur: Öncünün kazanılmasıyla kitle çalışması, ya da sınıf çalışması ile sınıf çalışması içerisinde kazanılması gereken öncüye yaklaşım birbirine karıştırılıyor. Önemle belirtiyorum, sözünü ettiğim öncü sosyalist, politize olmuş, devrimciliği tercih haline getirmiş kişiler ya da insan kümeleri, insan gruplarıdır. Yoksa bir fabrikadaki hareketliliğin ya da bir birimdeki haksızlıklara karşı oluşmuş bir tepkinin önüne düşen insanları kastedmiyorum. Onların çoğu sosyalizme uzak oluyor, devrimciliğe uzak oluyor, güven duymuyor, ciddiye almıyor. O öncüyle bu benim sözünü ettiğim öncü farklıdır. Ben burada öncüyü kelimenin doğru anlamıyla, ideolojik-politik anlamıyla kullanıyorum. Ama bir fabrikadaki ileri işçiyi sen ancak gerçekten fabrikaya yaptığın genel müdahaledeki başarın ölçüsünde kazanabilirsin, ona ancak öylece güven verebilirsin. Gintem işçisine güven verebilmek için, onun kendi duyarlı olduğu sorunlar üzerinden oluşmuş eylemine katılabilmelisin, polisle karşı karşıya kaldığı zaman onun yanında olabilmelisin ki, senin ona yapacağın sosyalist propagandanın da zemini oluşabilsin.

Çok temel bir leninist taktik kuraldır; öncü ideolojik mücadeleyle, yığınlar politika pratiği içerisinde kendi özdeneyimleri üzerinde eğitilerek kazanılırlar. Öncü ideolojik mücadeleyle kazanılır diyorum da, bu bile bu şekliyle eksik oluyor. Ancak ciddi bir siyasal akım, güven veren bir siyasal akım eğer etkili de bir ideolojik mücadele yürütüyorsa, yani politik güveni ideolojik üstünlükle birleştiriyorsa, ideolojik mücadele ancak bu temelde kazandırıcı olabilir. Kendi başına ideolojik propagandanın gücü kimseyi kimseye kazandırmaz. Kazandırabilseydi en çok da Yalçın Küçük'ün çevresine kazandırırdı. Hiç kimseyi de kazandıramadı. Genel bir etki yarattı, sonra da buharlaşıp dağıldı.

Yığınların ihtiyacı kendi özgücüne güven duymaktır. Yoksa bir sosyalist projeye güven duymak değil kesinlikle. Bu yanlış bir düşünce. Biz bunu başından itibaren eleştirdik. Çünkü sosyalizm üzerine tüm sağlıksız tartışmaların gerisinde şu var: Peki bizim alternatif projemiz ne? Yığınlara ne sunacağız? Hiçbir ciddi marksist yığınlara hazır bir sosyalizm projesi sunmak iddiasında olmamıştır. Lenin'i okuyun, Rosa Lüxemburg'u okuyun. Onlar bunun bilim dışı olduğunu iddia ediyorlar. Yani yığınların ihtiyaç duyduğu şey, hoşnutsuz oldukları düzene karşı mücadele edebileceklerine dair kendilerine özgüven duymalarıdır. Bu güven pratikte duyulur. Bu güven mücadele edilerek duyulur. Yani bir fırsat yakalanır, kitleler eyleme çekilir, o eylem içerisinde kitle kendine güven kazanır. Evet bu olabiliyormuş der ve artık başka şeyler demesi ve yapması kolaylaşır.

- Komünistlerin sendikal mücadeleye, iktisadi mücadeleye, demokratik siyasal mücadeleye özel bir ilgi göstermesinin gerisinde de bu yatmıyor mu? İktisadi mücadele, demokratik-siyasal istemler uğruna mücadele kendi başına hiçbir sorunu kalıcı bir çözüme ulaştıramaz. Bu yeterince açık bir perspektiftir bizde. Ama bu, bu talepler uğruna mücadelenin önemini zerre kadar azaltmaz. Böylesi talepleri programlaştırarak kendi içinde amaç haline getirmek ile bu talepler uğruna mücadelenin gerekliliğini yadsımak aynı madalyonun iki yüzüdür. Yığınları, sorunları çözmek üzere harekete geçirmek mi istiyorsunuz? O halde harekete geçirici manivelaları kullanamamazlık edemezsiniz. Harekete geçiremediğiniz yığınlara sosyalizmi anlatamazsınız. Anlatmaya kalkışsanız bile sizinki havanda su dövmek olur. Kitlelerin duyarlılık alanlarına başkaları seslenir ve onlar sürükler. Aslında bu sorunlar bizde yeterince işlendi. *"Teori ve Program Sorunları"*nda TDKP ile yapılan polemikte bir başka açıdan da olsa bu sorun işleniyor. 1. Genel Konferans Belgelerindeki *"Demokratik İstemler ve Sosyalizm Perspektifi"*nden *"Liberal Demokratizmin Politik Platformu"*na, *"20 Temmuz Dersleri"*nden demokrasi sorununa ilişkin öteki yazılar ve en son olarak da *"Demokrasi Konferansı"* metinlerine kadar hep bu sorunlara yaklaşım işlenmiştir. Yaşamın değişik alanlarında karşı karşıya geldiğimiz çeşitli sol grupların kadrolarını ya da sempatizanlarını bir tarafa koyun, bizim ideal bir sosyalizm programına ne kadar sahip olduğumuz, teoriyi ne kadar derinleştirdiğimiz işçi ve emekçi yığınları ne kadar ilgilendiriyor ki? Bırakalım yığınları, bugünün ortamında kendine devrimciyim, hatta sosyalistim diyenler bile devrimci teoriye gereken ilgiyi göstermiyorlar. Bu açıdan solun genelini kesen bir cehalet ve apolitizm var. Yaşama dönüp bakalım. Sözünü ettiğimiz solcu, ilerici ve devrimci insanlar ideolojik-teorik alandaki gücümüzü teslim de ediyorlar. Ama ne diyorlar? Pratikte nesiniz, gücünüz ne kadar? Herkesin sorduğu sorular bunlar. Peki kitleler ne diyor? Diyorlar ki, siz gerçekten bu düzeni değiştirme gücü ortaya koyabilecek misiniz? Bugüne kadar devrimci gruplar koyamadı diyorlar. Ya da bugüne kadar koyanı biz görmedik diyorlar. Sizin sözünüze niye inanalım, sizin üstünlüğünüz ne? Teorimizi anlatarak onlara üstünlüğümüzü gösteremeyiz. Görmezler, onu anlamazlar, yani o bir kulaktan girer bir kulaktan çıkar. Şimdi dönüp bakalım, bizim kitaplarımızı bu tür işçiler okumazlar. Ama roman okurlar. Bunun bize bir şeyi göstermesi gerekiyor. Orta sayfasını okumaz, ama Gintem işçisi direnişte ne yapmış, buna ilgi gösterir. *Ekim*'de örgüt üzerine yazılan yazıları okumaz, çünkü ona göre örgüt kendi faaliyetlerini anlatıyor. Yani onu algılayamıyor. Ama herhangi bir işçi mektubunu okuyabiliyor. İşçilerin bizim *Ekim*'de en fazla okudukları sayfa *"Okurlardan/Yoldaşlardan"* sayfasıdır. Bunun bize bir şey öğretmesi gerekiyor. Bunlar gazeteyi verdiğimiz insanlar. İşçilerin ileri kesimleri oluyor. Sınıfın geniş kitleleri açısından, sosyalizm propagandasını ne kadar başarıyla yapıp yapmadığımız onları gerçekten ilgilendirmiyor.

- Tabi bu kitlelere yönelik genel sosyalist propagandanın önemini hiçbir biçimde azaltmıyor. Yalnızca bu kitlenin o propagandaya alıcı olabilmesi, o kulağına döne döne çalınan sözlere bir anlam verebilmesi pratiğin sorunudur. Mesele bu zaten. İdeolojik propaganda-ajitasyon hiçbir zaman boşa gitmez denir. Bu ne anlama gelir? Günü geldiğinde kendi öz deneyimleri ile söylenenlerin doğru olduğunu işçi farkeder. Evet söylüyorlardı, demek ki doğruymuş, ben bunu yaşayarak gördüm, der. Yani böyle kavrar. Şimdi siz özellikle sınıf öncüleri açısından bunu tartıştığınız zaman, o noktada çok sakıncalı bir tartışma yapıyorsunuz. Çünkü işçi hareketinin önünde bugün öyle sosyalizmle çok ilgili bir kitle yok. Öncelikle onları mücadeleye çekebilmek, ikincisi mücadele konusunda onlara güven verebilmek gerekiyor. Böyle bir kuşak mesela '89-90'da vardı. Biçildi o kuşak. Arta kalanlarının da derdi, sosyalizm için ölmeye değer inancı kazanıp kazanmamak değil. Sen ne yapsan o inancı ona soyut olarak veremezsin. Ama ne olur, sen kuvvetli bir hareket olarak etkili bir çalışma yürütürsün, günden güne güven verirsin, o bağlanabileceği bir parti görür, işte o zaman umutsuzluğunu gidermeye başlar, yeniden bir güç toplar, yeniden bu dava için savaşması gerektiğine kanaat getirir.

İdeolojik mücadele aslında sosyalist propagandanın bir türüdür. Bizde bu tümüyle aksamıyor da, bizim orta sayfalarımız bir şey anlatıyor. O da bu tür bir propagandadır. Yani insanlar sadece gelecek toplum projesi konusunda değil, devrimin sorunlarına yaklaşım konusunda büyük bir karışıklık ve umutsuzluk içerisindedirler. Başarısızlığa götüren nedir? Reformizmin yedeğine götüren nedir? Yenilgiye götüren nedir? Bunun perspektifle bağlantısı nedir? Şu veya bu konudaki zaafın, açmazın ideolojik politik perspektifle bağlantısı nedir? Tartıştığımız herşey oraya çıkıyor. Biz bugün 1925-27 Çin Devrimi'nin neden bu kadar kolay yenilgiye gittiğini, dönüp ulusal burjuvaziyle ittifak politikasına mahkum olmaya bağlayabiliyoruz. Bu bir şey anlatıyor. Ama bu ülkede başkaları, biz eğer proleter devrim perspektifi izlersek, o zaman ulusal burjuvazinin devrimci potansiyelini olduğu kadarıyla değerlendirmek imkanını kaybederiz, diyebiliyorlar. Şimdi bu hep propagandadır. Yani bu noktada ideolojik sorunlarda yaratılan açıklık, devrimci ya da genel planda sol hareketin tabanınaki bütün kadrolarına yönelik bir ideolojik propagandadır. Bu propaganda alıcısını buluyor, bulmuyor da değil.

Ve gene kritik bir nokta. Belirtildi ama altını çizmek için söylüyorum. İdeolojik propagandayla yarattığın etkiyi değerlendirmek mi istiyorsun? Yanısıra örneğin sınıf çalışmasında etkin olduğunu, başarılı olduğunu gösterebilmelisin. Evet bu hem meseleleri doğru koyuyor hem de iyi çalışıyor dedirttiğin bir noktada, sana bütün çevrelerden güç gelir. Bu kimlikler biraraya gelmediği zaman insanlar tercih yapmıyorlar. Bu ciddiyetsiz gruplardan örnekleriverirken, ben gene de bir parça dikkatli olmakta fayda olduğuna inanıyorum. Şu doğrudur. Bizim X yoldaş türünden bir takım insanlar gerçekten bizi zamanında bulamadıkları için sağlıksız çevrelere kapılıyorlar ve orada tükenebiliyorlar. Ama bu tercihlerin gerisinde başka bazı şeyler de yok mudur? Onlara da mutlaka bakmamız gerekiyor. Gevezelik, işin salt lafında olmak... Örneğin ben yoldaşlara anti-emperyalizme ilişkin bir yazı varmış, bunu niye göndermiyorsunuz diyorum. Yoldaş bana, adam gevezenin teki, örgütten kaçıyor, diye cevap veriyor. Dikkat edin sözünü ettiğim yazının yazarı çok akıllı, TDKP'nin uluslararası akımı üzerine değerlendirme yapıp ideolojik eleştiri yöneltebilecek kadar da meseleleri biliyor. Ama Maya bunun için biçilmiş bir yer. DSİH bunun için biçilmiş bir ortam. EKİM'e gelmez o, bir yükümülülük var orda. Mümkünse kıyısından yazarı olmak ister. İşte o "akıllı" insanların o aklının bir de böyle bir yanı var. Yani hesapçılığı var, devrimciliğe kendini adama tutumundan uzaklığı var.

Yani EKİM gibi bir hareket, siyasal mücadeleyi uzlaşmaz bir devrimci çizgide sürdürmek bilinci ve pratiğiyle yüzyüze olan bir hareket sözkonusu olduğunda, daha doğrusu bu çizginin pratik gerekleri kendini ortaya koyduğunda, bazı insanlar için ürkütücü olabiliyor. Hem de meseleleri en iyi bilen insanlar için. Böyleleri SİP, DSİH' vb. yerlerde kendilerine uygun bir konum buluyorlar. Ama buna rağmen devrime gerçekten kendini adamaya hazır bir takım temiz devrimciler de gidiyor, bu da bir başka gerçek.

Düzen kişiliğinden....

(Baştarafı s.8'de)

nefret eden marjinal bir devrimci tipi değildir. Emekçilerin günlük yaşamlarının bir parçası, onlarla içiçe olan, ama orada düzene ait her ne varsa, kimliğinde ve kişiliğinde ondan kopmayı başarabilen devrimciler gerekli devrime!

Hareketimizin kadrolarında, ileri öğelerinde başat eğilim güçlü bir şekilde devrimci kimliktir. En ileri sınıfın, işçi sınıfının devrimcileriyiz. Devrimci hareketten miras olarak olumlu her ne varsa devralıp, daha ileri taşıyoruz. Dahası, hareketin temelini atan kurucu kadrolar 12 Eylül sürecinden süzülüp gelmiş güçlü devrimciler doğal olarak. Şimdiye kadar bunu bilinçli biçimde öne çıkarmadık. Çokları geçmişin şu veya bu direniş mevzisinin mirasını kötü biçimde tüketirken, biz geçmişle her yönden, sınıf mantığıyla, ideolojisiyle, politikasıyla, örgüt yaşantısıyla, kültürüyle hesaplaşmayı tercih ettik. Elbette bu da bir sınıfın tutumuydu. Şimdi partili mücadelenin öngünlerindeyiz. Geleceğimiz işçi sınıfının gençliğinde, genç devrimcilerdedir. Saflarımızdaki her genç yoldaş proletaryanın kızıl bayrağının sorumluluğunun kendi ellerinde, omuzlarında olduğunu bilmelidir!..

K. CENK

Sorumluluğumuz büyüktür!

10 yıllık bir hareketiz. Dişimizle tırnağımızla sökerek, sabırla, inatla partiyi örerek buralara geldik. Şimdi gururla haykırıyoruz. Biz Türkiye ve dünya devrimci ve komünist hareketinin on yılları bulan geçmişinin devrimci sorgulama ve yeniden üretme temelinde kendisini vareden ve geliştiren mirasçılarıyız. Sorumluluğumuz büyüktür. Devrim için düşen ve bir gün mutlaka kapitalizmin burçlarına dikilecek olan zafer bayrağına akan kanlarına kızıl rengini veren onbinlerce, yüzbinlerce devrim neferine karşı sorumluyuz. Onların hataları, öğretileri, deneyimleri üzerinden yükseliyoruz ve bunun bilincindeyiz. Onlar boşuna ölmediler. Denizler, Mahirler, Mustafa Suphiler, Paris Komünarları, Ekim Devrimi savaşçıları, İspanya'da, Çin'de, Küba'da, Arjantin'de, Kürdistan'da, dünyanın dört bir yanında devrim için, emeğin ve insanlığın kurtuluşu için canlarını feda edenler boşuna ölmediler. Onlar uzun, çetrefelli bir savaşın ilk neferleriydiler.

Sorumluluğumuz büyüktür. Dünya devrimi için Türkiye devrimine karşı sorumluyuz. Devrimci marksist yöntemimizle, teorik örgütsel düzeyimizle ve gelişme dinamizmimizle sınıf içinde günden güne sağlamlaşan yerimiz ve ısrarımızla, dostun da düşmanın da gün geçtikçe daha fazla kavradığı üzere bu topraklarda bu sorumluluğu omuzlayabilecek tek harekettir EKİM. Ve bunu da herşeyden önce devrim mücadelesinin deneyimlerinden öğrenmesine, onu devrimci bir tarzda aşmasına, ancak bunları yaparken tam da sahip olduğu devrimci marksist yöntem sayesindedir ki inkarcılığa düşmemesine borçludur. Bizi inkarcılıkla, aydın oportünizmiyle kendini amaçlaştırmak ve tarihi kendisiyle başlatmak vb. türlü sıfatlarla suçlayıp burun kıvıranların bile utanarak, sıkılarak, ya da gizli gizli sempati duyup umutlanarak gelinen aşamada ifade etmek zorunda kaldıkları gibi, EKİM bir tesadüfün ürünü değildir. Yıllardır sabırla, ısrarla ördüğü sürecin ürünlerini toplamaya başlamıştır. Hergün yeni kabuklar çatlamakta, kabuk yavaş yavaş kırılıp dağılmakta, geleceğe, devrime inançlı samimi gözler üzerimize çevrilmektedir. Başlarını kumdan çıkarma cesaretini gösterebilenler, tüm karanlıkların, yıkıntıların, başarısız olacağı gün be gün ortada olan sayısız girişimin ardında bıraktığı tortuların arasında EKİM'i bir ışık olarak, bir umut olarak görmeye başlamışlardır.

Tasfiyeci rüzgarın yeniden esmeye başladığı şu günlerde tersinden yaşanan bu olumlu gelişmelerin bir tesadüf olmadığı ve bir dönüm noktasında bulunulduğu tüm yoldaşlar, tüm devrimciler tarafından bilince çıkarılmalıdır. EKİM ve sol hareket cephesinde yaşanan tüm bu gelişmelere karşı sessiz kalanlar, ileriye çıkmamakta ayak direnenler, bu tarihsel dönemeç içinde gitgide gericileştiklerini ve bunun hesabını tarih karşısında veremeyeceklerini unutmamalıdırlar.

Devrimci seyirci değil gelişmelerin öznesi olabilendir. İyi devrimciler ise, gelişmelerin gerçekliğini, anlamını en kısa zamanda görebilen, buna uygun bir hız ve çabayla sürecin ihtiyaç duyduğu öznel rolde kendi payına düşeni yapabilenlerdir.

Bir tarihsel dönemeç içindeyiz. Türkiye devrimci hareketinin tarihi nice tasfiyeci rüzgara, çözülmeye, dağılmaya şahit oldu, ama hiç bugünkü gibi bu gerçeklikler, **aynı evrede ileriye, aynı yöne doğru çıkışlar, bir odaklaşma** yaşanmamıştı. Bu bir tesadüf değildir ve tarihi bir "şanstır". Çünkü 30 yıllık devrimci hareket gerçekliğimiz, bunun gelişme, tıkanma ve EKİM gibi bir hareketi bağrından çıkartma mantığı bir tesadüf değildir. EKİM'cilerin büyük bir olgunlukla dile getirdikleri misyon, bu gelişme sürecini devrimci bir tarzda devam ettirmek ve sürecin gerektirdiği öznel rolde kendi paylarına düşeni yapmaktan ibarettir. Ve şimdi diyoruz ki, herşeye rağmen yolun başında sayılırız. Önümüzde bir tarihsel dönemeç, bir şans var. Öznenin rolü asıl bundan sonra kendisini gösterecek. Asıl hesaplaşma, asıl zorluklar bundan sonra yaşanacak. Devrimci kimlik, yaşanan tüm pisliklere, zulme, sömürüye karşı örgütlü tavır almanın ötesinde (ki bunlar olması gereken sıradan özelliklerdir

aslında), bu onurlu sürecin öznesi olup olmamak alanında, asıl bundan sonra yaşanacak.

Dostlar! Farklı farklı yerlerde, örgütlerde olabiliriz. Tüm bunları, DHKP-C'sinde TİKB'sine, MLKP'sinde TİKKO'suna tüm devrimci örgütlere derin bir saygısı ve sempatisi olan, onları yakından tanımış, kendi yaşam alanlarında, pratikte karşılaşıp bağımsız bir konumlanışla omuz omuza mücadele vermiş, ancak tüm bunlara rağmen, geçmişi ve bugünü devrimci bir yöntemle sorgulayıp pratikte hiç karşılaşmadığı halde EKİM "seçmiş", sürecin üzerimize yüklediği devrimci öznel rolü kendi payınca yerine getirmeye çalışan, bu yolda her türlü bedeli göze alarak yürüyen genç bir devrimci olarak, tüm samimiyetimle dile getiriyorum. Belki de gençliğimin verdiği duygusallıkla sizlere, benden daha yaşlı ve deneyimli, birçok şeyi bizzat yaşamış, tanığı olmuş siz yılların devrimcilerine sitem etmekten, kızgınlık duymaktan (size karşı beslediğim derin saygıya rağmen) kendimi alamıyorum. Nasıl herşey bu kadar gün ışığı gibi ortadayken, siz birer seyirci gibi bu sürecin dışında kalabiliyorsunuz? Kızıyorum. Ama kızdıkça da bunun anlamsızlığını, sizi o konumda tutan şeyin mantığını kavrıyor, bunu da parçalayacak, sizi bana, bize kavuşturacak şeyin görevlerimize daha sıkı sıkı sarılmak olduğunu daha da bir bilince çıkarıyorum. Çünkü tüm yoldaşlar görevlerimize sıkı sıkıya sarıldıkça, başlangıçta taş gibi olan kabukların 10 yıl içerisinde nasıl da bir bir kırılmaya başladığını, bunun bir süreç işi olduğunu görüyorum. Er ya da geç, yolu proleter devrimden geçen herkesle birgün bir yerde buluşacağız. Ben o yere nispeten erken, nispeten de geç gidenlerdenim. Erken veya geç, sonuçta herbirimizin sürecini etkileyen daha farklı nesnel ve öznel etkenler var.

Önemli olan şu ki; *"hem olanakların bilincinde olmak ve hem de müdahale için hiç bir aşamanın geç sayılamayacağı inancıyla hareket etmek"!* İşte bu *"iyi devrimci olmanın bugünkü en önemli kriterlerinden biridir"*.

S. Devrim

Geri düşmek yok!

(Baştarafı s.20'de)

vermemiz gerekir. Ama girdiğimiz her ilişkiye onu aktif bir devrimci yapabilecekmiş gibi bakmamalıyız. Her insan sıkı bir devrimci olacak düzeye gelmeyebilir. Bir ilişki bize evini açar, biri maddi destek sağlar, başka biri çıkıp bildiri dağıtacak düzeye gelir. Ben kendimden örnek vermek istiyorum. Çünkü yaşanmış olan bir şey anlatılmak istenen şeyi en iyi açıklar. Düşman saldırdı. Ben evden ayrıldım. Gidecek bir yerim yoktu. Henüz kurulması gereken ilişkileri kuramamıştım. Kısacası yukarda ifade ettiğim gibi, bir EKİM'ci ortaya çıkan sorunlar karşısında alternatif üretebilmelidir.

Biraz da şu anki yaşamıma gireceğim. Kalacak yeri de olan bir işe girdim. Aynı zamanda kaldığım yer suyu, banyosu, tuvaleti vb. hiçbir konforu olmayan, üç-dört işçinin kaldığı bir odadır. Hayatımda ilk defa bir yerde battaniyesiz yattığımı hatırlıyorum. Orada bir hafta kadar çalıştıktan sonra işten kovuldum. Fakat aynı yerde bir süre daha kalabileceğimi söylediler. İlk bir-iki gün çevreme hastalandığım için işten kovulduğumu söylüyordum (belki bunun küçük bir payı olabilir, fakat belirleyici olan bu değildi). Fakat bir süre sonra buna kendim de inanmadığımı anladım. Gerçekte son yıllarımı bir işyeri sahibi olarak geçirdiğim için ve işçilerin arasında yer almadığım için yaptığım işler zor olmasa da yabancı geliyordu bana.

Ben işten kovulduktan sonra, bir yoldaşın dediği gibi işlere biraz yukardan bakıyor, bir işçi gibi davranamıyordum. Bir işçi kültürüne sahip değildim. Ama başka bir yoldaşın dediği gibi, "bir devrimci bir aktör gibi olmak zorundadır. Gittiği yerin ortamına göre hareket edebilmelidir".

Şimdi bir fabrikaya girdim. Yavaş yavaş işçileşmeye, bir sınıf devrimcisi olmaya başladığımı hissediyorum artık. Bir devrimci herşeyden önce yaşamındaki tutarlılıkla devrimcidir. Eğer yaşamında devrimci bir disiplin, sorumluluk ve özveriye sahip değilse, dar pratikçi olmanın ötesine geçemez. Bir EKİM'ci olmaya ise kesinlikle hak kazanamaz.

Biz EKİM'ci işçilerin sorumluluğu EKİM'in partiye koştuğu bu dönemde EKİM'i sınıfın gündemine sokmak ve işçi sınıfının nihai kurtuluşunun tek alternatifinin ihtilalci partimiz olduğunu göstermektir.

Y. DÖNMEZ

Geri düşmek yok!

Bulunduğum çevreden sancılı bir kopuş yaşadım. Bu kopuşu hem örgütle olan ilişkimi bir üst aşamaya taşımak hem de örgütlü mücadeleyi yaşamıma göre değil, yaşamımı örgütün ve devrimin çıkarlarına göre çizmek için gerçekleştirdim. Bu kopuşu yaşadığım bölge aynı zamanda küçük-burjuva bir şehir olarak bilinir. Ben de küçük-burjuva bir kökenden gelmeyim.

Evet, bir kopuş yaşadım ve Türkiye'nin metropol şehirlerinden birine gittim. İnsan koptuğu yerin belli zaaf ve rahatlıklarını da beraberinde getirebiliyor. Geldiğim yerde yaşam ilk zamanlarda biraz zor geldi diyebilirim. Bu zorlanmayı yaşamak bir süre için doğal karşılanır sanıyorum. Bu zorlanmayı yaşamamdaki en büyük etken, geldiğim bölgenin küçük-burjuva alışkanlıklarını taşımam idi. Şüphesiz bir insanın geldiği yere hemen alışmasını beklemiyorum. Benim EKİM'le tanışıklığım ve saflarında çalışınam pek kısa sayilmaz. Fakat yine de içinden gelinen sınıf kökeni ve örgütlü bir sınıf çalışmasında yer almamak, düzenli bir örgüt yaşamına alışkın olmamam, bir organ çalışmasında yer almamak gibi etkenler belirleyici oluyor.

Geldiğim bölge devrimci bir potansiyel taşıyor. Dolayısıyla bizden önce ve sonra bizim yaşadığımız kopuşa benzer kopuşlar yaşayan birçok dostumuz ve yoldaşımız oldu. Bunların bir çoğu geri döndü. Yapamıyoruz dediler. Böyle bir yaşama alışık değiliz, ailelerimiz var dediler ve geri döndüler.

Bu geriye düşüşlerin bence tek nedeni o küçük burjuva bölgenin insan yapısı değildir. İnançsızlıklarının bir göstergesidir. Sınıfsız, sömürüsüz bir topluma olan inançsızlığın göstergesidir. Bu aynı zamanda düzenle bağlarını koparmaktan duydukları korkunun bir ifadesidir. Burjuva düzenin bir uzantısı olan ve hep bir devrimciyi geriye çeken gerici bir misyon yüklenen aileden kopamama, aslında bu düzenden kopamamanın, bu kopuştan duyulan korkunun ifadesidir. Burada aileden kopmaktan, onların desteğinden mahrum kalmayı kasdetmiyorum. Kuşkusuz bu desteğin alınamadığı bir aile ilişkisini kambur gibi taşıyıp, bir ayağımız geride yürüyemeyiz.

Ailem bugün inanıyorum benim için birçok fedakarlıkta yine bulunur. Ama başlangıçta hiç de böyle değildi. Bir zamanlar benim de dergilerimi, kitaplarımı yakıp yırtıyorlardı. Onlarla uzun süre mücadele verınem gerekti. Fakat yine de ayrılınca çocuğum geri dön, ne yaptın, dediler. Ailelerimizi devrimcileştiremezsek bile en azından kendi devrimciliğimizi kabullendirebiliriz. Ailemden, yaşadığım yerden ayrılırken bunu tek başıma yaşamadım. Birkaç genç yoldaşla beraber yaşadık bu süreci. Onların kopuşundan da ben sorumlu tutuldum. Hadi kendini yakıyorsun, bari başkalarını yakma, deniliyor. Bu gericiliktir. Bir insanın devrime kazanılması onun için yanma değil, aydınlanmadır. Çocuklarımızın geleceğini sömürüsüz bir dünyada sürdürebilmesi için atılan bir adımdır. Bizim babalarımız bu mücadeleyi verseydi biz belki de özgür insanlar olarak yaşayacaktık bugün. Kendini devrime adamak en onurlu bir görevdir. Tabi ki bir gerici, en doğal hakları için mücadele eden Kürt halkına karşı sürdürülen bir kirli savaşta ölen askeri "şehit" sayarken, insanlığın gerçek kurtuluşu için mücadeleye atılan genç bir devrimciyi "kendini yakıyor" diye değerlendirecektir.

Yukarıda ifade ettiğim gibi, gittiğim bölgeye de rahatlığı ve gevşekliği beraberimde götürdüm. O rahatlığa orada da düştüm. Benim gevşekliğimi dağıtan şey düşman saldırısı oldu. Bir devrimcinin sorumluluklarını ve görevlerini yerine getirmesi için düşmanın saldırısını beklememek gerektiğini biliyorum.

Zorlanma demiştim. Zorlanma sadece düşman karşısında değil, burjuva alışkanlıklardan kopamamakta, sınıf çalışmasında, devrimci yaşamda da olabiliyor. Bunlar gerçekte aynı olgunun değişik biçimleridir. Biz gittiğimiz her yerde, fabrikada da, düşman karşısında da işçi sınıfının birer temsilcisi ve bir EKİM'ci gibi davranabilmeliyiz. "Bir EKİM'ci neredeyse EKİM de orada" olabilmelidir. Yalnız kaldığımızda, düşman saldırısında, ilişkimiz koptuğu dönemde bile araçlarımızı, kalacağımız yeri vb. kendimiz bulabilmeliyiz.

Bunun için önceden kitle ilişkilerine önem

(Devamı s.19'da)

Okurlardan / Yoldaşlardan...

Tekstil atölyeleri: Yoğun sömürü ve sefalet ücretleri

Merhaba,

Size Antakya'dan sesleniyorum. Bir tekstil atölyesinde çalışıyorum. Antakya'da büyük fabrikalara pek rastlanmaz. Genelde dağınık halde çok sayıda atölye vardır. Atölyelerde en fazla 30 civarında işçi çalışmaktadır. Çalıştığım atölyede ise 10-15 işçi çalışıyor. Günde -mesailer hariç- 12-13 saat çalışıyoruz. Ücretler çok düşük, geçinmekte hayli güçlük çekiyoruz. Bu nedenle de sesimizi çıkarmadan mesaiye kalıyoruz. Mesai karşılığı verilen ücretler de çok düşük, daha doğrusu komik. Hiçbir sosyal hakkımız yok. İşçilerin çoğu sendika nedir, sigorta nedir bilmez. Can güvenliğimiz yoktur. Bir iş kazası olursa patron kaza yapana kızar, bağırır-çağırır, hatta bazen haftalığından kesinti yapar.

İşyerlerinde çok sayıda çocuk çalışıyor. Çoğu okuyamamıştır ya da okulu bırakmak zorunda kalıyorlar. Harçlıklarını çıkartmak için o küçücük bedenleriyle gün boyu ayakta, 12-13 saat demeden çalışıyorlar. Halbuki bu çocukların eğitime, sevgiye, şefkata ihtiyaçları var. Sabah uykulu gözlerle, aç karınla gelirler, öğlen yemek yediler-yemediler, gün boyu durmadan çalışırlar. Eğitimsiz ve dünyadan kopuk bir yaşamdır onlarınki... Tüm öğrendikleri işyerinden ve çevrelerinden öğrendikleri ile sınırlıdır. Atölyelerde büyüyüp şekillenir tümü de. Patron istediklerini yaptırır onlara.

İşyerinde işçiler arasında doğru dürüst bir diyalog yoktur. Sınıf kardeşleri oldukları, aynı baskı ve sömürüye maruz kaldıkları halde, aralarında dayanışma, birliktelik kuramıyorlar. Birine haksızlık yapıldığı ya da biri işten atıldığı zaman ses çıkarmıyorlar. Birbirlerini sahiplenmekten çekiniyorlar. Patron her yönden işçileri kuşatmış durumda. İşyerlerinde kendi aralarında konuşmak bile yasak.

Çoğu atölye sahibi kendi akrabalarını ve hemşehrilerini çalıştırmaktadır. Bu bilinçli bir politikadır. Böylece sömürüyü daha rahat gerçekleştirirler. Kimi zaman patron da bizimle birlikte çalışır. Diyalog kurar. "Bir sorunun olursa çekinme söyle" diyerek göz boyar. Patron bazen işçilerin aileleri ile görüşmeye de gider. Amacı işçisini daha yakından tanımak ve işyerinde ona nasıl davranacağını daha iyi tespit etmektir. Bir de ailesine şirin görünerek onları gerektiğinde kullanabilmek için yapar bunu.

Antakya'da çoğu ailenin hala kırla bağları var. Kimilerinin tarlası ya da bahçesi var. Bir yan gelirleri var yani. Bu ise atölyelerde çalışanların tam işçileşmesini engelliyor. Ama büyük kentlerde durum böyle değildir. Oralardakiler işgüçlerinden başka birşeyleri olmadığı için daha çabuk işçileşiyorlar.

Genelde işçilerin kafasında bireysel kurtuluş düşüncesi vardır. Çocukluklarından beri böyle düşünmeye alıştırılmışlardır. "İşimi iyi yapayım, patronun gözüne gideyim, dolgun ücret alıp biriktireyim, sonra da kendime ait bir işyeri kurarım" biçiminde düşünen az insan yoktur. Böyle olduğu içindir ki başka işçilerle ilgilenmez, patrona karşı direnen işçilerden uzak dururuz. Tabi bu da patrona yarar.

Halbuki herşeyi üreten biziz. Dünyanın çarkını biz döndürüyoruz. Çocukların oyuncaklarından dev fabrikalara kadar herşey bizim ellerimizle yaratılır. Kışın dondurucu soğuğunda çalışan biziz. Yazın kavurucu sıcağında bizim terimiz akar.

O halde yarınlar bizim olmalıdır. Birleşelim, örgütlenelim, üretimden gelen gücümüzü kullanalım. Bizi ancak biz kurtarabiliriz. "Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz!" şiarı mücadele parolamız olmalıdır. İnsanca çalışma ve yaşam koşulları için mücadeleye atılınalı ve gerçek kurtuluşumuz için, sosyalizm için savaşmalıyız.

Bir tekstil işçisi
/Antakya

Dövüşmekten başka çıkar yol yok!

Tekstil atölyelerinde çalışan işçi arkadaşlarımızın çoğu çok iyi bilirler. Ücretlerimiz son derece yetersizdir. Üç kuruşa beş kuruş katmak için zorunlu olarak kaldığımız mesailerin karşılığı da öyle. Öyle ki karın tokluğuna çalışıyoruz.

Bu yüzden de hepimizin başka bir yerde, örneğin bir fabrikada çalışma fikri vardır. Daha iyi koşullarda ve daha dolgun bir ücretle çalışmak, iş güvencesine sahip olmak tabi ki güzel bir şey. Ne var ki bu gerçekte bir kaçıştır. Çünkü nereye gidersek gidelim benzer olumsuzluklarla karşılaşırız. Baskı, eşitsizlik ve sömürü, kötü çalışma ve yaşam koşulları her yerde karşımıza çıkar. Bu düzende hiçbir patron biz işçileri düşünmez, yalnızca kârına kâr katmaya bakar. Bizleri ne kadar çok çalıştırır, ne kadar az ücret verirse, o kadar çok kâr eder.

Ayrıca bizim başka fabrikalarda aradığımız umudu, bizzat o fabrikalarda çalışan işçiler de başka yerlerde ararlar. Demek ki kaçış boşunadır. Nereye gidersek gidelim "ağır çalışma koşulları"ndan, "sefalet ücretleri"nden, "işten atılma korkusu"ndan kurtulamıyoruz. İnsan olarak aşağılanıp horlanmamız da cabası...

Patronların hepsi birlik halinde. En ufak bir direnç göstersek hemen birleşip karşımıza çıkıyorlar. O halde biz de birleşelim. Birleşerek haklarımız için mücadele edelim. Kaçmak boşunadır. Dövüşmekten, hakkımız olanı söke söke almaktan başka çıkar yol yoktur.

U. Deniz/İstanbul

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır!

Yaklaşık 40 kişilik küçük bir tekstil atölyesinde çalışıyoruz. Azgın kapitalist sömürü altında sefalet ve açlık içinde yaşıyoruz. Herkesin yaşadığı gibi sigortasız, sendikasız az ücretle çalıştırılıyoruz. Bitmek bilmeyen mesailer yetmiyormuş gibi sabahlamak zorunda bırakılıyoruz.

Patron ve onların uşakları tarafından cinsel tacize maruz kalıyoruz. Ve buna karşı çıktığımız zaman da hakarete uğruyoruz. İşçilerin bir günde çıkardıkları işler sayılıyor ve işçiler arasında rekabet doğuyor. Artık işçilerin düşündüğü tek şey en çok işi çıkartmak. Bu dağınıklığa yol açıyor, örgütlenmeyi güçleştiriyor. Bütün atölyelerde aynı şeyler yaşanıyor. Onlarla diyalog kurup bilinçlendirmeye çalışıyoruz. Bizim istediğimiz bu çürümüş düzeni yıkmak. Bunun bir tek çözümü var. Örgütlenmek! Elimizde güzel bir fırsat var; tekstil işçi kurultayı çalışmaları sürüyor. Biz işçilerin görevi kurultaya destek vermektir.

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır! Ne patronlar, ne sendikacılar, ne de hükümet bizi kurtaramaz. Şu ana kadar bizleri sadece avutup durdular. Yıllardır onları dinleyip durduk. Artık onların da bizleri dinleme zamanı geldi de geçiyor. Ya örgütlenip, bu düzene karşı çıkıp, sosyalizm için savaşmak, ya da sefalet içinde açlıktan ölmek! Başka seçeneğimiz yok.

Ekimci bir genç işçi/İstanbul

Üreterek çoğalacağız!

Üretmek, kırıntılara değil tüm dünyaya sahip çıkmak, bir avuç asalağın sömürüsüne, biz işçiler ve emekçiler üzerinde kurduğu hegemonyaya karşı çıkmak, örgütlenmek, proletaryanın önderliğinde tüm ezilenlerin kurtuluşu için savaşmak, bu uğurda bedeller ödemeyi göze almak, düşmanın zulmü karşısında dimdik ayakta durmak, sınıfsız bir toplum, sosyalizm için dövüşmek vb... Tüm bunlar için yola çıkmıştır devrimciler.

Kısa bir süre öncesine kadar bir küçük-burjuva devrimcisi idim. Ama yine de bu değerler ve amaçlar için mücadele etmek, bu mücadelede bedeller ödemek benim de savunduğum şeylerdi. Hiçbir tereddütüm yoktu. Sonra yaşamımda köklü bir değişiklik oldu. Çevremdeki fabrikalardaki direnişler, bu direnişlerin devrimci bir önderlikten yoksunluğu beni başka türlü düşünmeye ve sınıf devrimciliğine itti. Komünistlerle tanıştıktan bir süre sonra yaşam ve devrimcilik daha anlamlı hale geldi benim için.

Şu sırada sınıfın içindeyim. Üretmenin, üreterek çoğalmanın ne demek olduğunu daha iyi anlayor ve yaşıyorum. Komünist hareketin saflarında olmak bana heyecan veriyor. "Kabına sığmamak, taşmak", benim bugünkü durumu anlatıyor.

U. D./İstanbul

Okurlardan / Yoldaşlardan...

mayacağına göre anarşistlerin, **nasyonal sosyalistlerin** (Naumann önderliğinde), **ahlak reformu** taraftarlarının **özgür eleştiri** adına partiye kabul edilmemeleri için neden kalmayacaktır. O zaman belirli ilkelerle diğer partilerden ayrılan siyasi bir parti olma kimliğinin ortadan kalkacağı açık bir gerçektir.

Siyasi bir parti olarak varoluşumuz, eleştiri özgürlüğünün pratik sınırlarını böylece belirler. Bizim en özgün yanımız da budur: **Sınıf mücadelesi** Parti içinde **özgür eleştiri** konusu edilemez. Eleştiri özgürlüğü adına intihar edemeyiz. Bebel'in de haklı olarak ifade ettiği gibi, oportünizm belkemiğimizi kırmaya, yani bizi bir sınıf mücadelesi partisi olduğumuz için yok etmeye çalışır.

Nihayet, Bernstein yanlılarının en son manevrası, problemleri **bilimsel**, karmaşık, çetrefilmiş gibi tartışma konusu haline getirmek, arkadaşların çoğunluğunun bunları yargılamayı ve hemencecik çözüvermeyi tasarladıkları gibi işitilmemiş bir varsayımı kanıt olarak öne sürmekten ibarettir. Ama bu yanıltıcı **espri yoksulluğu** görüntüsü altında gizlenen niyetler, öylesine açıktır ki, oyunları keşfetmek için **bilgin** olmak gerekmez.

Sosyalist bir kongre, salt bilim ve sat teori problemlerinin tartışma yeri değildir. Partinin taktik ve ilkelerini ilgilendiren, tamamen pratik bir dizi sorun üzerinde görüşmeler yapılır orada.

Gelecek kongre militarizm ve milis sorununu ele almak zorundadır. Tam bir yüzsüzlükle işçilere şunu söylemek gerekecek herhalde: Bu sorunun tartışılmasında Schippel arkadaşın militarizm üzerine **bilimsel araştırmaları** sözkonusudur.

Parti içinde olguları böyle algılayacak kadar saf üyeler bulunsaydı, ancak şunu söyleyebilirdik: Zavallı Stegmuller! Eğer hareketini *Sozialistische Monatshefte*'deki ilmi bir makaleye dayandırmak aklına gelseydi, sakin ve onurlu bir şekilde bugün de aramızda olacaktı. Çünkü kim *dinsel mimarinin faydalılığı konusundaki bilimsel bir makalenin* gölgesinin üstüne düşmesini göze alabilir?

Gerçekten de milis önerimiz karşısında Schippel'in yürüttüğü kampanya, görüş açısı bakımından Stegmuller'in oylarından daha bilimsel değildir. Makalesinde Schippel bize şunu kanıtlamaya çalıştı: Kuruluşu politik programımızın her zaman en önemli konusu olan halk milisi, teknik açıdan olanaksızdır, politik nedenler yüzünden çekincelidir, ekonomik açıdan masraflıdır, buna karşılık günümüz militarizmi ulusun mutluluğu için gerekli olduğu kadar da kaçınılmazdır. Parlamenter hareketin ve hatta bugüne kadar militarizme karşı mücadele üzerinde yoğunlaşan Parti ajitasyonunun kabaca bir inkarıdır bu. Eğer bilimin özgürlüğü bahanesiyle, temel ilkelere yönelen böyle bir saldırı karşısında, partinin kendini savunma hakkına karşı çıkılırsa bu, **beyin yıkamak** için **bilim** adına yapılan en utanmazca saçmalık olur.

Gelecek kongre gündeminin 5. maddesinde görünen ve parti taktiğini içeren sorunlar **bilimsel** olmayıp, pratik sorunlardır.

Bavyera Diyeti'nde, seçimler sırasında uygulanan taktiğin delegelerin anlayamayacağı bilimsel bir sorun olarak ortaya atılmayacağını ummak gerekir. Bernstein'in eserinde de iki bölüm var: Biri kuramsal, ki burada Bernstein, değer teorisi, krizler teorisi ve materyalist tarih anlayışı üzerine eleştirel düşüncelerini sergiliyor. İkinci bölüm, pratik konuları içeriyor. Burada sendikaları, kooperatifleri, sömürge siyasetini ve burjuva partilerine olduğu gibi, günümüz devletine karşı da alınacak tutumu açıklıyor.

Birinci bölüm, elbette parti kongresinin yetkisinde değildir; hiç kimse değer teorisinin, krizler teorisinin kongrede oylanmasını düşünmedi. Ama ikinci bölüm, Vollmar, Schippel, Heine vb. tarafından sözde ve eylemde geliştirilen Bernstein teorisinin, uygulama biçimlerini içerir. Bu bölüm kongre oylamasına konu edilmelidir. Partinin kitlesi devlet ve burjuvaziye karşı partinin izleyeceği taktiği kararlaştırmak hakkına sahiptir ve bu onun görevidir. Onun bu hakkına itiraz etmek, onu bilinçsiz bir sürünün aşağılayıcı rolünde görmek demektir.

Partimizde zaman zaman, yetersiz eğitimleri nedeniyle yanlışlar yapan en alt militanların kötü (ciddi) bir şekilde azarlandıkları ve arkasından da partiden çıkartıldıklarına rastlanır. Ama parti içinde üst düzeylerde yer alan arkadaşlarca yapılan yanlışlıklar, arkadaşları bu yanlışlıklara **teorik** kılıflar uydurmayı bildikleri için bağışlanmalı mıdır? Partimizde de bir takım mekanizmalar böyle çalışıyorsa, büyük balık küçük balığı yutar sözü kabul edilmiş olmayacak mıdır?

Eleştiri özgürlüğü ve **bilimsel araştırmaların** kutsal karakteri dokunulmaz kalmalıdır. Ama Bernstein grubunun eleştirisi, gerçek karakteri ve eğilimlerinin artık kimse için bir sır olmadığı noktaya kadar uzun uzadıya ve özgürce ortaya konduğuna göre, Partinin siyasi bir bütün olarak bu eleştiri karşısında tutumunu belirlemesi ve şunu açıklaması zamanı gelmiştir: Bu eleştiri saflarımızda yeri olmayan bir çöküş teorisidir.

Eylül 1899

Eleştiri ve bilim özgürlüğü

Rosa Luxemburg

Oportünizmle çatışmada sosyal demokrasinin kendi varlığı sözkonusudur. Bebel, Erfurt'ta şöyle diyordu: *"Canlı bir organizmanın belkemiğini kırdıktan sonra ondan, önceki gücünü beklemek ne anlama gelirse, böyle bir taktik de (oportünizmin taktiği) partimiz için tamamen aynı anlama gelir. Sosyal demokrasinin omurgasının kırılmasına göz yummayacağım; hakim sınıflara ve devlet yetkisine karşı mücadele ilkesinin yerine topal bir taktiğin ve sözde pratik hedeflere bağnazca bir yönelişin konulmasına göz yummayacağım."*

Oportünizmin iddialarına cevap olarak hiçbir şey, bu karşı ataktan ve bu direnişten daha haklı görülemez. Buna karşılık şu son zamanlarda partinin bu kendini savunma hakkına çeşitli şekillerde itirazlar yöneltildi ve oportünizmle her hesaplaşma bir olumsuzluk gibi gösterilmeye çalışıldı. Ve bu da özellikle **eleştiri özgürlüğü** adına yapıldı. Partimizin program ve taktiğini eleştirme özgürlüğünün herkese tanınması gerektiğine, hatta eleştirileriyle partinin yaşamına bir tazelenme soluğu getirenlere şükran duymamız gerektiğine bizi inandırmak istediler.

Şimdilerde Bernstein'ı savunmakta kullanılan bu nakaratı, dokuz yıl önce duymuştuk:

Erfurt Kongresi'nde Bebel ile çatışmaya giren Georges Vollmar, şöyle bağırıyordu: *"Sözetmeye bayıldığınız düşünce özgürlüğü hani, nerede? Düşünce özgürlüğü bizim için en önemli konudur. Oysa yanılabilecek, ama partimizin iyiliğinden başka bir şey düşünmeyen kişilerin düşüncelerini -her türlü karalama, yalan ve küfürler dışında- eğilim farkı gözetmeksizin ve şükranla kabul edersek düşünce özgürlüğü mümkün olacaktır ancak. Kendim için değil, genel anlamda konuşuyorum: Propagandamızın alışılmış, modası geçmiş repertuarını birazcık tazeleyecekse, yeni düşünceler sevinçle kabul edilmelidir."*

Sosyal demokrasi kadar, kendi eksikliklerinin özgür ve bitmez tükenmez eleştirisini bir varlık koşulu olarak kabul eden bir başka parti daha yoktur kuşkusuz. Sosyal gelişimi izleyerek ilerlememiz gerektiğinden mücadele yöntemlerimizin sürekli değişmesi ve bunun sonucunda da aldığımız teorik mirasımızın sürekli eleştirilmesi gelişmemizin koşullarındandır. Bununla birlikte, açıktır ki partimiz içinde özeleştiri, gelişme amacına ancak mücadelemiz doğrultusunda olursa ulaşır, ki bu konuda da kendimizi pek kutlayamayız. Nihai hedefimizin gerçekleşmesi için, sınıf mücadelemizi daha etkin ve bilinçli kılan her eleştiriyi şükranla karşılarız. Ama hareketimizi geriletmek, sınıf mücadelemizden ve nihai hedefimizden bizi uzaklaştırmak eğilimi gösteren eleştiri, gelişme faktörü olmak şöyle dursun, çözülme mayası olmaktan öte bir şeye yaramaz.

Bir tutam antisemist (yahudi düşmanı) ajitasyon ile **köhnemiş repertuarımızı tazelememiz** önerilseydi ne diyecektik? Arkadaşlarımız bu tür varyasyonları şükranla değil, **"Hayda! (daha neler!)"** ünlemleriyle karşıladılar. Ama Schippel'in göklere çıkardığı militarizm, antisemitizmden daha mı gizli bir çelişki içindedir bizim programımızla?

Bizi amacımıza yönelten eleştirileri ve bizi amacımızdan uzaklaştıran eleştirileri aynı şekilde karşılasaydık, bir mücadele partisi değil, bir gevezeler birliği olurduk. Yüce bir sefer için büyük tantanalarla gemilere bindikten sonra, kesin bir rotası olmadığını keşfeden ve sonuçta da gelişigüzel bir kıyıya yanaşan, hatta bir de **maceradan vazgeçme** öğüdü ile bilge rolüne çıkan gevezeler derneği olurduk.

Sözkonusu olan şudur: Özeleştiri ihtiyacımız ne kadar büyük olursa olsun ve buna çizdiğimiz sınırlar ne kadar geniş olursa olsun, varlığımızın ve özümüzün asgari ana ilkeleri, bir partinin üyeleri olarak işbirliğimizin asgari temeli olmalıdır. Kendi saflarımızda **eleştiri özgürlüğü** bu az sayıdaki çok genel ilkelere uygulanmayabilir, çünkü bunlar parti içindeki etkenliğin ön koşullarıdır ve dolayısıyla bu etkinliğe uygulanmış eleştirinin de ön koşullarıdır. Partimiz dışında biri, bu ilkeleri eleştirdiğinde kulaklarımızı tıkamak gerekmez. Ama bunları bir parti olarak varoluşumuzun temeli gibi gözönüne aldığımız sürece, bunlara bağlı kalmamız ve üyelerimiz tarafından bunların yıkılmasına seyirci kalmamamız gerekir. Bu konuda yalnız bir özgürlüğe izin verebiliriz: Partimize ait olma ya da olmama özgürlüğü.

Kimseyi saflarımızda yürümeye zorlamıyoruz, ama biri bunu kendi iradesiyle yapıyorsa, bu, ilkelerimizi kabul ettiği anlamına gelir.

Öte yandan, programımızın ve taktiğimizin temelini her gün tartışma konusu yaparsak; artık sağlam, dokunulmaz, sınırlanmış hiçbir şey kal-

(Devamı s.23'de)